

**MONITORING ZAWODÓW NADWYŻKOWYCH I DEFICYTOWYCH
W POWIECIE OSTROWIECKIM W I PÓŁROCZU 2008r.**

Wstęp

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nałożyła na urzędy obowiązek opracowywania analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Monitoring opracowany został zgodnie z założeniami metodologicznymi Departamentu Rynku Pracy w Ministerstwie Gospodarki i Pracy. Punktem wyjścia do opracowań są sprawozdania miesięczne, półroczne i roczne :

- sprawozdanie MIPS 01 o rynku pracy
- załącznik Nr 2 do sprawozdania MPiPS -01 Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy
- załącznik Nr 3 do sprawozdania MPiPS -01 Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy opracowano posługując się nazwami grup zawodów i specjalności zgodnymi z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności oraz zakres jej stosowania (Dz. U. z 2004r., Nr 265, poz. 2644). Analizą objęto grupy wielkie (kod jednocyfrowy), duże (wg kodów dwucyfrowych), elementarne (wg kodów czterocyfrowych) oraz zawody i specjalności.

Raport jest trzecim raportem półrocznym , stąd w analizie porównano zjawiska jakie miały miejsce w roku bieżącym do sytuacji w analogicznych okresach dwu minionych lat.

W skład opracowania wchodzi:

Rozdział I. *Bezrobocie wg grup zawodów i zawodów*

1. *według stanu na koniec czerwca*

2. *napływ do bezrobocia*

Rozdział II. *Zawody deficytowe i nadwyżkowe*

Rozdział III. *Bezrobocie długotrwałe*

Rozdział IV. *Oferty pracy wg grup zawodów i zawodów*

Rozdział V . *Bezrobocie wg Polskiej Klasyfikacji Działalności*

Podsumowanie

Rozdział I. Bezrobocie według grup zawodów i zawodów

1. według stanu na koniec czerwca

W końcu I półrocza 2008 roku wśród zarejestrowanych **7477 bezrobotnych** z powiatu ostrowieckiego było:

- **1 663 osoby bez zawodu (22,2 %)**
- **5 814 osób posiadające zawód (77,8 %)**

Wyszczególnienie		stan na koniec czerwca w latach							
		2005		2006		2007		2008	
		Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Bezrobotni ogółem		12 356	100	10 520	100	9 111	100	7 477	100
W tym	z zawodem	9 916	80,3	8 341	79,3	7 253	79,6	5 814	77,8
	bez zawodu	2 440	19,7	2 179	20,7	1 858	20,4	1 663	22,2

Na przestrzeni ostatnich czterech lat w strukturze ogółu bezrobotnych zaznaczył się wzrost udziału osób nie posiadających zawodu. Również spadek względny (do 2005 roku) był znacznie większy w odniesieniu do osób z zawodem (-41,4 %) niż w odniesieniu do osób bez zawodu (-31,8 %)

Analizując poziom wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych wyraźnie widać przewagę osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz zasadniczym zawodowym

Wg wykształcenia	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg stanu na				% udział w stosunku do ogółu wg stanu na				Spadek(-)/wzrost w stosunku do stanu na 30.06.2005r. (%)
	30.06. 2005	30.06. 2006	30.06. 2007	30.06. 2008	30.06. 2005	30.06. 2006	30.06. 2007	30.06. 2008	
- wyższe	852	769	734	652	6,9	7,3	8,1	8,7	-23,5
- policealne i średnie zawodowe	2917	2479	2191	1816	23,6	23,6	24,0	24,3	-37,7
- średnie ogólnokształcące	1223	1148	1068	927	9,9	10,9	11,7	12,4	-24,2
- zasadnicze zawodowe	4014	3201	2583	2064	32,5	30,4	28,4	27,6	-48,6
- gimnazjalne i poniżej	3350	2923	2535	2018	27,1	27,8	27,8	27,0	-39,8
Ogółem	12356	10520	9111	7477	100,0	100,0	100,0	100,0	-39,5

Z obserwacji ostatnich 4 lat wyraźnie widać, że wyraźnie **postępuje wzrost udziału** osób z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym.

Spadek udziału związany był z osobami dysponującymi wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Stosunkowo **niewielkim wahanom** ulegał udział osób legitymujących się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz policealnym i średnim zawodowym.

W odniesieniu do stanu sprzed czterech lat największy spadek względny związany był z osobami posiadającymi wykształcenie zasadnicze zawodowe (blisko 50 %), gimnazjalne i poniżej (- 40 %) oraz policealne i średnie zawodowe (-38 %).

Najmniej bezrobotnych (w granicach 24 %) ubył z grup posiadających wykształcenie wyższe i średnie ogólnokształcące.

Według klasyfikacji zawodów i specjalności najbardziej zagregowany poziom obejmuje 10 wielkich grup zawodowych .

Kształtowanie się poziomu bezrobocia według wielkich grup zawodowych w **I półroczu w latach 2005 -2008** obrazuje poniższe zestawienie:

Grupy zawodowe	Stan w końcu czerwca								Wzrost/spadek (-) w stosunku do 2005 roku	
	2005		2006		2007		2008		w osobach	w %
Ogółem	12 356	100 %	10 520	100 %	9 111	100 %	7477	100 %	-4879	-39,5
z tego:										
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	8	0,1	7	0,1	11	0,1	10	0,1	2	25,0
Specjaliści	875	7,1	777	7,4	704	7,7	608	8,1	-267	-30,5
Technicy i inny średni personel	2206	17,9	1921	18,3	1635	17,9	1259	16,8	-947	-42,9
Pracownicy biurowi	284	2,3	252	2,4	224	2,5	189	2,5	-95	-33,5
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	1377	11,1	1139	10,8	1110	12,2	959	12,8	-418	-30,4
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	175	1,4	151	1,4	137	1,5	96	1,3	-79	-45,1
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	3778	30,6	3093	29,4	2467	27,1	1911	25,6	-1867	-49,4
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	409	3,3	306	2,9	283	3,1	231	3,1	-178	-43,5
Pracownicy przy pracach prostych	803	6,5	695	6,6	682	7,5	551	7,4	-252	-31,4
Siły zbrojne	1	0	0	0	0	0	0	0	-1	-100
Bez zawodu	2440	19,7	2179	20,7	1858	20,4	1663	22,2	-777	-31,8

Źródło :załącznik nr 3 do sprawozdania MIPS - 01

Na podstawie zaprezentowanych powyżej danych można zaobserwować, że w porównywanym okresie **we wszystkich grupach zawodowych odnotowano spadek liczby bezrobotnych.**

Systematyczny spadek udziału w strukturze ogółu bezrobotnych na przestrzeni ostatnich 4 lat dotyczy dwóch najliczniejszych grup:

- robotników przemysłowych i rzemieślników
- techników i innego średniego personelu

Wzrost udziału w strukturze odnosi się natomiast do grup:

- specjalistów
- pracowników usług osobistych i sprzedawców

Niewielkim wahaniom w strukturze podlegały grupy zawodowe:

- Pracownicy biurowi

- Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy
- Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń
- Pracownicy przy pracach prostych - spadek w porównaniu do roku minionego (w stosunku do roku 2005 udział grupy wzrósł o 0,9 %).

Trzydzieści najliczniej reprezentowanych zawodów według stanów na koniec czerwca w latach 2005 -2008 prezentuje poniższa tabela

lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem w latach					
			2005	2006	2007	2008	Wzrost /Spadek do 2005 roku	
							Liczba	%
1	522107	Sprzedawca	705	585	554	498	-207	-29,4
2	341902	Asystent ekonomiczny	529	438	410	313	-216	-40,8
3	743604	Szwaczka	343	290	281	225	-118	-34,4
4	743304	Krawiec	387	334	283	197	-190	-49,1
5	311502	Technik mechanik	408	330	230	179	-229	-56,1
6	512201	Kucharz	283	214	202	154	-129	-45,6
7	241102	Ekonomista	246	215	179	146	-100	-40,7
8	914103	Robotnik gospodarczy	183	175	193	138	-45	-24,6
9	722204	Ślusarz	285	229	201	135	-150	-52,6
10	514102	Fryzjer	186	160	166	132	-54	-29,0
11	712102	Murarz	269	205	143	122	-147	-54,6
12	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	182	158	129	111	-71	-39,0
13	723190	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	188	156	112	95	-93	-49,5
14	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	94	118	110	84	-10	-10,6
15	714101	Malarz budowlany	161	132	93	81	-80	-49,7
16	723105	Mechanik samochodów osobowych	168	141	97	77	-84	-54,2
17	244104	Pedagog	55	63	69	74	19	34,5
18	419101	Pracownik biurowy	126	105	89	73	-53	-42,1
19	722304	Tokarz	167	119	92	72	-95	-56,9
20	913207	Sprzątaczką	102	86	95	71	-31	-30,4
21	311204	Technik budownictwa	123	91	90	64	-59	-48,0
22	311913	Technik technologii odzieży	131	117	95	62	-69	-52,7
23	931301	Robotnik budowlany	102	90	72	61	-41	-40,2
24	321208	Technik rolnik	109	83	71	57	-52	-47,7
25	732102	Ceramik wyrobów użytkowych i ozdobnych	76	77	71	55	-21	-27,6
26	741203	Piekarz	115	97	77	54	-61	-53,0
27	413103	Magazynier	57	53	56	48	-9	-15,8
28	343101	Pracownik administracyjny (zawód szkolony: technik administracji)	48	57	61	45	-3	-6,3
29	723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	84	70	46	42	-42	-50,0
30	311302	Technik elektryk	74	59	48	39	-35	-47,3
Razem			5986	5047	4415	3504	-2482	-41,5
Udział % wśród ogółu posiadających zawód			60,4	60,5	60,9	60,3	X	X

Wyszczególnione w tabeli trzydzieści najliczniejszych zawodów reprezentuje około 60 % bezrobotnych posiadających zawód.

Tylko w jednym z zaprezentowanych w tabeli zawodów na przestrzeni ostatnich czterech lat następował systematyczny wzrost liczby zarejestrowanych . Jest to zawód pedagoga.

Niewielki spadek w porównaniu do 2005 roku (w granicach 10 % i poniżej) dotyczył dwóch zawodów: technik żywienia i gospodarstwa domowego oraz pracownik administracyjny (zawód szkolony: technik administracji).

Bardzo wysoki poziom spadku (w granicach 50 % i powyżej) w stosunku do roku 2005 obserwuje się w zawodach : technik mechanik, mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych, pozostali mechanicy pojazdów samochodowych i mechanicy samochodów osobowych, murarz, malarz budowlany, tokarz, ślusarz, technik technologii odzieży, krawiec, piekarz.

Największy spadek bezwzględny (mniej o 100 i więcej bezrobotnych) dotyczył: techników mechaników, asystentów ekonomicznych, sprzedawców, krawców, ślusarzy, murarzy, kucharzy, szwaczek, ekonomistów.

Z analizy rok do roku (2007/2008) wynika, że największy spadek względny (w granicach 30 %) odnosił się do zawodów: technik budownictwa (-38 %), technik technologii odzieży (- 35 %), ślusarz(- 33 %), krawiec (-30 %), piekarz (-30 %)pracownik biurowy (-29 %)robotnik gospodarczy (-29%), pracownik administracyjny (-26 %).

Najwięcej bezrobotnych ubyło natomiast wśród: asystentów ekonomicznych (-97 osób), krawców (-86 osób), ślusarzy (- 66 osób), sprzedawców (- 56 osób), szwaczek (-56 osób), robotników gospodarczych (-55 osób), techników mechaników (-51 osób), kucharzy (-48 osób)

2. Napływ do bezrobocia

Analizując dynamikę rynku pracy od roku 1999 - za wyjątkiem I półrocza 2008r. - obserwuje się spadek poziomu „napływu” do bezrobocia i jednoczesny wzrost poziomu „ odpływu” co przekłada się na korzystny wskaźnik płynności.

Rok 2001 był ostatnim, w którym liczba osób rejestrujących się była wyższa niż wyłączanych z ewidencji.

Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani w okresie 6 miesięcy w latach 1999 - 2008 prezentuje poniższe zestawienie

Lata	„Napływ	„Odpływ”	Rotacja (odpływ/napływ)
1999	6 514	4628	0,71
2000	4850	4700	0,97
2001	5 152	4 604	0,89
2002	5 009	5 664	1,13
2003	4 751	5 734	1,21
2004	5 398	6 338	1,17
2005	5 244	6 439	1,23
2006	5 594	7 206	1,29
2007	5 515	6 850	1,24
2008	5 385	6 553	1,22

Wśród 5 385 zarejestrowanych na przestrzeni I półrocza 2008 roku było:

- 1 570 osób bez zawodu (29,2 %)
- 3 815 osób posiadających zawód (70,8 %)

Większość rejestrujących się powraca do rejestrów po raz kolejny od 1990 roku.

Kształtowanie się napływu do bezrobocia według wielkich grup zawodowych w latach 2005-2008 obrazuje poniższe zestawienie

Grupy zawodowe	Liczba zarejestrowanych w okresie I -VI								Wzrost/spadek do 2005 roku	
	2005	%	2006	%	2007	%	2008	%	w osobach	w %
Ogółem	5 244	100	5 594	100	5515	100	5385	100	141	2,7
z tego:										
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2	0,1	4	0,1	5	0,1	4	0,1	2	100
Specjaliści	510	9,7	549	9,8	541	9,8	546	10,1	36	7,1
Technicy i inny średni personel	1120	21,4	1 261	22,5	1072	19,4	799	14,8	-321	-28,7
Pracownicy biurowi	101	1,9	112	2,0	98	1,8	107	2,0	6	5,9
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	465	8,9	505	9,0	527	9,6	524	9,7	59	12,7
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	55	1,1	55	1,0	48	0,9	39	0,7	-16	-29,1
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1549	29,5	1557	27,8	1443	26,2	1341	24,9	-208	-13,4
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	169	3,2	154	2,8	182	3,3	165	3,1	-4	-2,4
Pracownicy przy pracach prostych	212	4,0	290	5,2	312	5,7	290	5,4	78	36,8
Siły zbrojne	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Bez zawodu	1 061	20,2	1 107	19,8	1 286	23,3	1570	29,2	509	48,0

W „napływie” do bezrobocia najistotniejsze znaczenie odgrywają **bezrobotni zaliczeni do trzech grup: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, bez zawodu, technicy i inny średni personel.**

Z zaprezentowanego powyżej zestawienia wynika, że w I półroczu w latach 2005 -2008 wśród osób „napływających” do bezrobocia **maleje udział i liczba osób** reprezentujących zawody **zaliczone do wielkich grup zawodowych:**

- **technicy i inny średni personel**
- **rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy**
- **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**

Przyrost dotyczył grup zawodowych :

- **specjalistów**
- **pracowników usług osobistych i sprzedawców**
- **pracowników przy pracach prostych (tendencja spadkowa 2007/2008)**
- **osób bez zawodu**

Stosunkowo niewielkim wahaniom poziomu napływu na przestrzeni czterech lat podlegały grupy:

- Pracownicy biurowi

- Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (tendencja spadkowa 2007/2008)

Bezrobotni sklasyfikowani wg dużych grup zawodowych (ogółem 29 sklasyfikowanych grup)

Ponad 80 % rejestrujących się w I półroczu sklasyfikowanych jest w 10 grupach zawodowych.

Niezmienne od 2005 roku trzy pierwsze pozycje w „napływie” należą do tych samych grup zawodowych. Zmiany obserwuje się dopiero na kolejnych pozycjach.

Lp	Kod zawodu Dwucyfrowy	Nazwa grupy zawodowej	Struktura rejestrowanych bezrobotnych (% wśród „napływających”)				Wzrost/spadek (-) udziału do roku		
			2005	2006	2007	2008	05/06	06/07	07/08
1	„72”	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	14,5	16,7	15,9	15,7	2,2	-0,8	-0,2
2	„31”	Średni personel techniczny	11,7	15,8	12,9	10,5	4,1	-2,9	-2,4
3	„71”	Górnicy i robotnicy budowlani	7,6	9,0	9,1	9,0	1,4	0,1	-0,1
4	„74”	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	6,4	8,0	7,9	8,9	1,4	-0,1	1,0
5	„24”	Pozostali specjaliści	5,4	5,8	7,2	7,7	2,3	1,4	0,5
6	„52”	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	4,7	5,4	6,2	7,1	2,4	0,8	0,9
7	„51”	Pracownicy usług osobistych i ochrony	4,2	6,2	6,2	6,6	2,0	0	0,4
8	„34”	Pracownicy pozostałych specjalności	6,5	7,3	8,2	6,1	1,6	0,9	-2,1
9	„91”	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	1,9	3,5	4,4	4,4	2,5	0,9	0
10	„32”	Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	3,2	5,0	4,2	4,3	1,8	-0,8	0,1
ogółem			66,1	82,7	82,2	80,3	16,6	-0,5	-1,9

Z danych zaprezentowanych w tabeli wynika, że istotna zmiana dotyczyła grupy „34” (pracownicy pozostałych specjalności), która w strukturze napływu zajmowała pozycję czwartą lub piątą. W roku 2008 spadała ona na pozycję ósmą.

Biorąc pod uwagę zawody bezrobotnych sklasyfikowane na większym poziomie uszczegółowienia – **według kodów sześciocyfrowych** - do zawodów które były najczęściej reprezentowane przez rejestrujących się bezrobotnych w obrębie poszczególnych grup wielkich należały:

W obrębie grupy specjalistów („2” grupa : 546 zarejestrowanych z udz. 10,1 %) najliczniej rejestrowani byli :

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba zarejestrowanych w ciągu 6 m-cy „napływ”								Stan na koniec czerwca roku			
		Ogółem				Kobiety				2005	2006	2007	2008
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008				
241 102	Ekonomiści	124	141	117	112	42	94	88	85	246	215	179	146
244104	Pedagodzy	28	37	53	57	27	34	50	50	55	63	69	74
224101	Pielęgniarki	25	41	10	28	25	41	10	28	34	33	24	20
244204	Politolodzy	22	22	27	27	12	15	13	15	30	29	24	25
241912	Specjalista do spraw marketingu i handlu	18	10	20	21	12	6	10	15	23	14	24	23
223903	Fizjoterapeuta	2	10	9	15	2	7	5	11	1	7	7	8
232108	Nauczyciel języka	8	7	11	15	5	7	9	12	12	11	10	15

	obcego												
213903	Specjalista zastosowań informatyki	10	16	5	13	0	4	1	0	16	11	5	10
247901	Specjaliści administracji publicznej	10	14	12	12	5	10	5	7	13	13	8	7
244302	Filolog-filologia obcojęzyczna	11	6	6	10	7	5	6	10	12	8	8	6
232123	Nauczyciel wychowania fizycznego	10	16	9	10	2	8	4	2	18	21	13	10
233201	Nauczyciel przedszkola	9	12	7	10	7	11	7	10	44	40	31	23
232109	Nauczyciel języka polskiego	5	6	11	6	5	6	9	5	10	10	13	8
244105	Socjolog	13	12	15	5	8	7	11	3	14	14	13	6
233108	Nauczyciel nauczania początkowego	7	6	13	5	7	6	13	5	27	19	25	14
242990	Pozostali prawnicy gdzie indziej nie sklasyfikowani	9	8	12	5	7	6	5	2	12	13	14	8
232106	Nauczyciel historii	3	6	10	5	1	3	3	3	5	4	7	5
	Ogółem	314	370	347	356	2179	2276	2256	2271	572	525	474	408

Wyraźna tendencja **spadkowa w napływie w okresie I półrocza czterech ostatnich lat dotyczy ekonomistów i socjologów, natomiast wzrost napływu dotyczy pedagogów, nauczycieli języka obcego.**

W odniesieniu do roku minionego rejestrowano więcej : pielęgniarek (jednocześnie spadek w stanie na koniec roku), fizjoterapeutów, specjalistów zastosowań informatyki, filologów, nauczycieli przedszkola.

Wyraźny spadek rejestracji dotyczył bezrobotnych w zawodach: nauczyciel języka polskiego, socjolog, nauczyciel nauczania początkowego, pozostali prawnicy gdzie indziej nie sklasyfikowani, nauczyciel historii.

Absolwenci, którzy najliczniej zasilili zaprezentowane zawody:

- ekonomiści - 33 absolwentów
- pedagodzy - 23 absolwentów
- pielęgniarce - 8 absolwentów
- politolodzy - 7 absolwentów
- nauczyciel języka obcego - 7 absolwentów
- specjalista zastosowań informatyki - 7 absolwentów
- specjalista do spraw marketingu i handlu - 6 absolwentów
- fizjoterapeuta - 6 absolwentów

W obrębie techników i innego średniego personelu (, 3 „grupa : 799 zarejestrowanych z udz. 14,8 %) najliczniej „napłynęli” bezrobotni w zawodach

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba zarejestrowanych w ciągu 6 m-cy „napływ”								Stan na koniec czerwca			
		2005	2006	2007	2008	W tym : kobiety				2005	2006	2007	2008
						2005	2006	2007	2008				
341902	Asystent ekonomiczny(zawód szkolony: technik ekonomista)	235	212	219	146	206	168	176	111	529	438	410	313
311502	Technik mechanik	272	280	217	156	12	5	9	13	408	330	230	179
311204	Technik budownictwa	92	74	82	64	9	7	4	6	123	91	90	64

321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	63	99	81	54	45	57	50	35	94	118	110	84
321208	Technik rolnik	37	49	31	35	25	29	19	18	109	83	71	57
343101	Pracownik administracyjny(zawód szkolony: Technik administracji)	20	47	40	30	16	38	35	23	48	57	61	45
311990	Pozostali technicy gdzie indziej nie sklasyfikowani	23	53	35	30	12	27	20	19	35	50	39	37
311913	Technik technologii odzieży	45	46	28	30	45	45	28	29	131	117	95	62
321206	Technik ogrodnik	27	25	23	25	21	20	14	18	71	61	46	38
311302	Technik elektryk	37	43	37	24	5	4	2	2	74	59	48	39
311401	Technik elektronik	40	66	45	20	4	7	3	3	74	70	54	32
311104	Technik geodeta	28	45	23	17	13	18	7	10	31	40	23	16
341501	Handlowiec (zawód szkolony: Technik handlowiec)	18	19	24	9	17	13	16	8	19	19	27	16
ogółem		937	1058	885	640	430	438	383	295	1746	1533	1304	982

W większości analizowanych zawodów zaznacza się systematyczny spadek napływu w ostatnich trzech latach.

W odniesieniu do I półrocza roku 2007 rejestrowano znacznie mniej bezrobotnych w zawodach: asystenta ekonomicznego ,technika mechanika, technika żywienia i gospodarstwa domowego.

Bardzo wysoki spadek względny (powyżej 50 %) odnosił się do zawodów: handlowca, technika elektronika, technika elektryka.

W granicach 30 % zmniejszył się napływ do bezrobocia osób z zawodami: technika żywienia i gospodarstwa domowego, asystenta ekonomicznego, technika mechanika

Absolwenci, którzy zasilili zaprezentowane zawody:

- Asystent ekonomiczny(zawód szkolony: technik ekonomista) - 22 absolwentów
- Technik żywienia i gospodarstwa domowego - 10 absolwentów
- Technik mechanik - 8 absolwentów
- Pracownik administracyjny(zawód szkolony: Technik administracji) - 8 absolwentów
- Technik elektryk - 6 absolwentów
- Pozostali technicy gdzie indziej nie sklasyfikowani - 6 absolwentów
- Technik budownictwa - 3 absolwentów
- Technik rolnik - 3 absolwentów
- Handlowiec (zawód szkolony: Technik handlowiec) - 3 absolwentów
- Technik geodeta - 2 absolwentów
- Technik elektronik - 2 absolwentów

W obrębie pracowników biurowych (Grupa „4” :107 zarejestrowanych z udz. 2,0%)

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba zarejestrowanych w ciągu 6 m-cy „napływ”								Stan na koniec czerwca			
		Ogółem				Kobiety				2005	2006	2007	2008
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008				
419101	Pracownik biurowy (zawód szkolony: Technik prac biurowych)	59	48	38	43	43	38	27	35	126	105	89	73
413103	Magazynier	22	31	30	22	8	11	13	8	57	53	56	48
Ogółem		81	79	68	65	51	49	40	43	183	158	145	121

Absolwenci, którzy zasilili zaprezentowane zawody:

- Pracownik biurowy (zawód szkolony: Technik prac biurowych) - 3 absolwentów

W obrębie pracowników usług osobistych i sprzedawców („5” grupa :524 zarejestrowanych z udz. 9,7 %)

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba zarejestrowanych w ciągu 6 m-cy „napływ”								Stan na koniec czerwca			
		Ogółem				Kobiety				2005	2006	2007	2008
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008				
522107	Sprzedawca	238	241	247	256	198	202	204	213	705	585	554	498
512201	Kucharz	88	85	95	77	64	63	73	59	283	214	202	154
514102	Fryzjer (zawód szkolony: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich)	80	78	84	75	74	76	84	74	186	160	166	132
512202	Kucharz małej gastronomii	3	14	23	30	3	10	10	12	6	12	26	25
515902	Pracownik ochrony mienia i osób (zawód szkolony: Technik ochrony fizycznej osób i mienia)	9	21	24	17	2	0	0	1	19	22	19	23
512302	Kelner	15	17	16	16	10	15	13	13	61	51	46	35
522190	Pozostali sprzedawcy i demonstratorzy	8	18	15	13	9	16	11	12	47	39	41	26
512301	Bufetowy (barman)	2	5	5	13	2	4	5	8	18	16	14	19
Ogółem		443	479	509	497	362	386	400	392	1325	1099	1068	912

Tendencja wzrostowa w napływie dotyczy osób posiadających zawody: sprzedawcy, kucharza małej gastronomii, bufetowego.

Porównując rok do roku (2007/2008) wyraźnie zmalał napływ w zawodach: kucharza, fryzjera, pracownika ochrony mienia i osób.

Absolwenci, którzy zasilili zaprezentowane zawody:

- Sprzedawca - 15 absolwentów
- Kucharz małej gastronomii - 11 absolwentów
- Fryzjer (zawód szkolony: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich) - 10 absolwentów
- Pracownik ochrony mienia i osób (zawód szkolony: Technik ochrony fizycznej osób i mienia) - 5 absolwentów
- Kucharz - 2 absolwentów

W obrębie rolników, ogrodników leśników i rybaków (grupa „6”: 39 zarejestrowanych z udz. 0,7 %)

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba zarejestrowanych w ciągu 6 m-cy „napływ”								Stan na koniec czerwca			
		Ogółem				Kobiety				2005	2006	2007	2008
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008				
621190	Pozostali ogrodnicy producenci warzyw, kwiatów, i pokrewni	12	5	10	6	6	4	5	3	45	37	37	25
621201	Ogrodnik terenów zieleni	5	11	11	9	3	7	5	4	20	16	23	14
631102	Robotnik leśny	6	4	7	6	0	0	0	0	12	7	7	6
611104	Rolnik upraw polowych	15	13	5	6	6	5	2	4	32	29	21	11
613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej (zawód szkolony: Rolnik)	5	8	5	0	2	4	1	0	22	23	15	10
ogółem		43	41	38	27	17	20	13	11	131	112	103	66

W grupie nie zarejestrowano absolwentów.

W obrębie robotników przemysłowych i rzemieślników (grupa"7": 1341 zarejestrowanych z udz. 24,9 %)

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba zarejestrowanych w ciągu 6 m-cy.,napływ"								Stan na koniec czerwca			
		Ogółem				Kobiety				2005	2006	2007	2008
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008				
722204	Ślusarz	131	140	133	109	4	6	12	11	285	229	201	135
743604	Szwaczka	100	106	105	121	98	103	102	118	343	290	281	225
712102	Murarz	144	124	110	97	0	2	0	1	269	205	143	122
743304	Krawiec	99	104	88	95	98	102	87	95	387	334	283	197
723190	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	89	81	95	88	2	0	0	0	188	156	112	95
714101	Malarz budowlany	44	57	57	66	7	8	9	12	161	132	93	81
723105	Mechanik samochodów osobowych	86	81	61	60	0	1	0	0	168	141	97	77
741203	Piekarz	44	50	45	45	11	14	15	12	115	97	77	54
722304	Tokarz	62	57	43	40	13	13	9	16	167	119	92	72
723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	31	39	31	34	2	3	1	0	84	70	46	42
723390	Pozostali mechanicy-monterzy maszyn i urządzeń	44	34	29	25	3	0	0	2	78	70	43	34
713604	Monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych	30	26	28	24	0	0	0	0	69	42	35	28
732102	Ceramik wyrobów użytkowych i ozdobnych	27	16	21	22	21	14	17	21	76	77	71	55
721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	22	29	18	21	0	0	0	0	42	33	18	18
712302	Stolarz budowlany	19	18	15	20	0	0	0	0	31	29	14	21
742207	Stolarz meblowy	23	20	14	19	0	0	0	0	30	25	12	13
712201	Betoniarz	24	27	23	18	0	0	0	0	54	52	41	26
712301	Cieśla	19	21	23	18	0	0	0	0	49	50	34	30
724102	Elektromechanik pojazdów samochodowych	12	31	33	17	0	0	0	0	25	22	22	14
712202	Betoniarz-zbrojarz	28	24	14	16	0	0	0	0	48	34	30	22
713203	posadzkarz	9	10	9	16	0	0	0	0	19	18	12	14
724203	Elektromonter maszyn elektrycznych	22	25	19	15	2	4	2	2	36	30	17	19
725108	Monter elektronik- układy elektroniczne automatyki przemysłowej	13	15	12	15	0	0	0	0	24	21	15	10
724301	Elektromonter instalacji elektrycznych	24	25	22	14	1	0	0	0	35	30	29	25
742204	Stolarz	14	24	20	13	0	0	0	0	33	32	24	21
732406	Zdobnik ceramiki	16	15	8	11	14	14	8	10	49	46	39	32
741201	Cukiernik	14	9	9	11	10	8	4	7	45	38	30	26
721202	Spawacz ręczny gazowy	20	18	20	10	0	0	0	0	33	24	15	15
724201	Elektromonter (elektryk) zakładowy	21	22	20	10	0	0	0	0	58	47	37	27
721303	Błacharz samochodowy	15	11	7	10	0	0	0	0	25	17	9	11
741104	Rzeźnik wędliniarz	13	14	13	10	3	2	1	3	44	39	23	14
Ogółem		1259	1273	1145	1090	289	294	267	310	3070	2549	1995	1575

Na przestrzeni czterech lat tendencja spadkowa w napływie towarzyszyła zawodom: murarz, mechanik samochodów osobowych, tokarz, pozostali mechanicy pojazdów samochodowych, betoniarz, betoniarz - zbrojarz, elektromonter instalacji elektrycznych. Systematyczny wzrost napływu odnosił się do zawodów: szwaczki, malarza budowlanego.

W porównaniu do I półrocza 2007 roku znacznie spadła liczba rejestrowanych w zawodach: ślusarza, murarza, pozostałych mechaników pojazdów samochodowych, elektromechanika pojazdów samochodowych, elektromontera instalacji elektrycznych, stolarza, spawacza ręcznego gazowego, elektromontera(elektryka) zakładowego.

Istotny wzrost rejestracji związany był z zawodami: szwaczki, malarza budowlanego, stolarza budowlanego, stolarza meblowego, posadzkarza,

W I półroczu 2008r. w wymienionych powyżej zawodach napłynęli bardzo nieliczni absolwenci (17osób)

- posadzkarz- 7 osób
- mechanicy pojazdów samochodowych i pozostali mechanicy pojazdów samochodowych - 3 absolwentów
- elektromechanik pojazdów samochodowych - 3 absolwentów
- monter elektronik i pozostali monterzy elektronicy - 2 absolwentów
- mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych - 1 absolwent
- ceramik wyrobów użytkowych i ozdobnych - 1 absolwent
- piekarz - 1 absolwent

W grupie operatorów i monterów maszyn i urządzeń (grupa „8”: 165 zarejestrowanych z udz. 3,1 %)

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba zarejestrowanych w ciągu 6 m-cy „napływ”								Stan na koniec czerwca			
		Ogółem				Kobiety				2005	2006	2007	2008
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008				
832302	Kierowca samochodu ciężarowego	23	20	19	22	0	0	0	0	41	34	23	24
821107	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	21	15	20	19	1	1	0	0	49	27	23	20
812201	Operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej	4	9	7	14	0	0	0	0	27	23	17	13
832101	Kierowca samochodu osobowego	7	18	7	9	0	0	0	0	26	20	13	12
833308	Operator suwnic	8	4	9	9	2	3	4	7	22	16	21	14
812202	Operator maszyn i urządzeń odlewniczych	5	5	6	6	1	0	0	0	8	5	7	5
812203	Operator urządzeń walcowni	6	4	9	6	1	2	1	0	12	8	9	4
816206	Palacz kotłów parowych	7	3	6	6	0	0	0	0	12	6	5	5
833104	Kierowca ciągnika rolniczego	5	5	4	6	0	0	0	0	17	14	10	15
828105	Monter maszyn i urządzeń przemysłowych	7	5	14	5	0	0	3	0	15	7	15	6
ogółem		93	88	101	102	5	6	8	7	229	160	143	118

Systematycznemu wzrostowi zarejestrowanych w zawodzie operatora maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej towarzyszy postępujący spadek liczby bezrobotnych w zawodzie według stanu na koniec I półrocza w latach 2005-2008

W obrębie pracowników przy pracach prostych (grupa „9”: 290 zarejestrowanych z udz. 5,4 %)

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba zarejestrowanych w ciągu 6 m-cy „napływ”								Stan na koniec czerwca			
		Ogółem				Kobiety				2005	2006	2007	2008
		2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008				
914103	Robotnik gospodarczy	40	84	98	76	16	37	42	32	183	175	193	138
932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	45	50	41	46	15	12	17	16	182	158	129	111
931301	Robotnik budowlany	43	43	50	35	3	0	5	4	102	90	72	61
913207	Sprzątaczką	17	33	41	28	17	33	41	28	102	86	95	71
931203	Robotnik drogowy	15	21	13	15	1	1	1	2	41	24	18	12
ogółem		160	231	243	200	52	83	106	82	610	533	507	393

**Najliczniej reprezentowane zawody w napływie do bezrobocia w latach 2005 - 2008
prezentuje poniższe zestawienie**

lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba zarejestrowanych w okresie I-VI				Wzrost /Spadek (-) do					
			2005	2006	2007	2008	2005 roku		2006 roku		2007 roku	
							Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
1	522107	Sprzedawca	238	241	247	256	18	7,6	15	6,2	9	3,6
2	311502	Technik mechanik	272	280	217	156	-116	-42,6	-124	-44,3	-61	-28,1
3	341902	Asystent ekonomiczny	235	212	219	146	-89	-37,9	-66	-31,3	-73	-33,3
4	743604	Szwaczka	100	106	105	121	21	21,0	15	14,2	15	15,2
5	241102	Ekonomista	124	141	117	112	-12	-9,7	-29	-20,6	-5	-4,3
6	722204	Ślusarz	131	140	133	109	-22	-16,8	-31	-22,1	-24	-18,0
7	712102	Murarz	144	124	110	97	-47	-32,6	-27	-21,8	-13	-11,8
8	743304	Krawiec	99	104	88	95	-4	-4,0	-9	-8,7	7	8,0
9	723190	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	89	81	95	88	1	1,1	7	8,6	-7	-7,4
10	914103	Robotnik gospodarczy	40	84	98	76	36	90,0	-8	-9,5	-22	-22,4
11	512201	Kucharz	88	85	95	77	-11	-12,5	-8	-9,4	-18	-18,9
12	514102	Fryzjer	80	78	84	75	-5	-6,3	-3	-3,8	-9	-10,7
13	714101	Malarz budowlany	44	57	57	66	22	50,0	9	15,8	9	15,8
14	311204	Technik budownictwa	92	74	82	64	-28	-30,4	-10	-13,5	-18	-22,0
15	723105	Mechanik samochodów osobowych	86	81	61	60	-26	-30,2	-21	-25,9	-1	-1,6
16	244104	Pedagog	28	37	53	57	29	103,6	20	54,1	4	7,5
17	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	63	99	81	54	-9	-14,3	-45	-45,5	-27	-33,3
18	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	45	50	41	46	1	2,2	-4	-8,0	5	12,2
19	741203	Piekarz	44	50	45	45	1	2,3	-5	-10,0	0	0
20	419101	Pracownik biurowy	59	48	38	43	-16	-27,1	-5	-10,4	5	13,2
21	722304	Tokarz	62	57	43	40	-22	-35,5	-17	-29,8	-3	-7,0
22	931301	Robotnik budowlany	43	43	50	35	-8	-18,6	-8	-18,6	-15	-30,0
23	321208	Technik rolnik	37	49	31	35	-2	-5,4	-14	-28,6	4	12,9
24	723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	31	39	31	34	3	9,7	-5	-12,8	3	9,7
25	343101	Pracownik administracyjny	20	47	40	30	10	50,0	-17	-36,2	-10	-25,0
26	311990	Pozostali technicy gdzie indziej nie sklasyfikowani	23	53	35	30	7	30,4	-23	-43,4	-5	-14,3
27	311913	Technik technologii odzieży	45	46	28	30	-15	-33,3	-16	-34,8	2	7,1
28	512202	Kucharz małej gastronomii	3	23	14	30	17	566,7	7	30,4	16	114,3
29	224101	Pielęgniarka	25	10	41	28	3	12,0	18	180,0	-13	-31,7
30	913207	Sprzątaczką	17	33	41	28	11	64,7	-5	-15,2	-13	-31,7
31	244204	Politolog	22	22	27	27	5	22,7	5	22,7	0	0
32	321206	Technik ogrodnik	27	23	25	25	-2	-7,4	2	8,7	0	0
33	723390	Pozostali mechanicy-monterzy maszyn i urządzeń	44	29	34	25	-19	-43,2	-4	-13,8	-9	-26,5
34	311302	Technik elektryk	37	43	37	24	-13	-35,1	-19	-44,2	-13	-35,1
35	713604	Monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych	30	26	28	24	-6	-20,0	-2	-7,7	-4	-14,3
36	413103	Magazynier	22	31	30	22	0	0	-9	-29,0	-8	-26,7
37	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	23	19	20	22	-1	-4,3	3	15,8	2	10,0
38	732102	Ceramik wyrobów użytkowych i ozdobnych	27	21	16	22	-5	-18,5	1	4,8	5	31,3
39	721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	22	18	29	21	-1	-4,5	3	16,7	-8	-27,6
40	241912	Specjalista do spraw marketingu i handlu	18	20	10	21	3	16,7	1	5,0	11	110,0
41	311401	Technik elektronik	40	66	45	20	20	100,0	46	69,7	-25	-55,6
Razem			2719	2890	2721	2416	-303	-11,1	-474	-16,4	-305	-11,2
% napływu do osób z zawodem			65,0	64,4	64,3	63,3	X	X	X	X	X	X

w tabeli uwzględniono zawody w których „napłynęło” 20 i więcej bezrobotnych

Rozdział II Zawody deficytowe i nadwyżkowe

1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o średnią miesięczną nadwyżkę (deficyt) podaży siły roboczej

Zawód nadwyżkowy to taki, na który występuje niższe zapotrzebowanie na rynku pracy niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Natomiast **zawód deficytowy** to taki, na który na rynku pracy zapotrzebowanie jest wyższe niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Do obliczeń średniego miesięcznego deficytu (nadwyżki) podaży siły roboczej

zastosowano wzór:

$$N^k_1 = B^k_1 - O^k_1$$

Gdzie:

B^k_1 – średnia miesięczna **liczba zarejestrowanych bezrobotnych** w zawodzie k w I półroczu

O^k_1 – średnia miesięczna **liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k** w I półroczu

Do analiz posłużyły dane z załącznika Nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01 za I półrocze 2008 roku zawierającego informacje o zarejestrowanych bezrobotnych i o ofertach pracy według 6 – cyfrowych kodów zawodów.

W oparciu o te analizy w poniższej tabeli zamieszczono ranking 30 zawodów o **największym średnim miesięcznym poziomie nadwyżki podaży siły roboczej w I półroczu 2008 roku.**

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy O^k_1			Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych B^k_1			Średnia miesięczna nadwyżka podaży siły roboczej $B^k_1 - O^k_1$		
			2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
1	000000	Bez zawodu	0	0	0	184,5	214,3	261,7	184,5	214,3	261,7
2	311502	Technik mechanik	3,0	0	0	46,7	36,2	26,0	43,7	36,2	26,0
3	341902	Asystent ekonomiczny	0,7	1,2	1,5	35,3	36,5	24,3	34,7	35,3	22,8
4	522107	Sprzedawca	22,5	16,7	22,0	40,2	41,2	42,7	17,7	24,5	20,7
5	241102	Ekonomista	0	0,7	0,33	23,5	19,5	18,7	23,5	18,8	18,3
6	722204	Ślusarz	1,8	4,3	0,7	23,3	22,2	18,2	21,5	17,9	17,5
7	712102	Murarz	2,7	2,0	5,0	20,7	18,3	16,2	18,0	16,3	11,2
8	743304	Krawiec	0	0,3	0	17,3	14,7	15,8	17,3	14,4	15,8
9	723190	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	0	0	0	13,5	15,8	14,7	13,5	15,8	14,7
10	743604	Szwaczka	7,5	4,3	7,2	17,7	17,5	20,2	10,2	13,2	13,0
11	311204	Technik budownictwa	0,7	0,3	0	12,3	13,6	10,7	11,6	13,3	10,7
12	514102	Fryzjer(zawód szkolony: fryzjer, Technik usług fryzjerskich)	1,5	1,5	2,8	13,0	14,0	12,5	11,5	12,5	9,7
13	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,8	0,5	0	16,5	13,5	9,0	15,7	13,0	9,0
14	244104	Pedagog	0,2	0,7	0	6,2	8,8	9,5	6,0	8,1	9,5
15	723105	Mechanik samochodów osobowych	1,0	2,5	0,8	13,5	10,2	10,0	12,5	7,7	9,2
16	714101	Malarz budowlany	1,3	2,8	2,0	9,5	9,5	11,0	8,2	6,7	9,0
17	512201	Kucharz	4,0	3,3	4,7	14,2	15,8	12,8	10,2	12,5	8,2
18	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	0,3	0,5	0	8,3	6,8	7,7	8,0	6,3	7,7
19	722304	Tokarz	0,7	1,2	0,5	9,5	7,2	6,7	8,8	6,0	6,2

20	321208	Technik rolnik	0	0	0	8,2	5,2	5,8	8,2	5,2	5,8
21	741203	Piekarz	1,2	0,7	1,8	8,3	7,5	7,5	7,1	6,8	5,7
22	723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,2	0,3	0,3	6,5	5,1	5,7	6,3	4,8	5,3
23	311990	Pozostali technicy gdzie indziej nie sklasyfikowani	0,8	0,3	0	8,8	5,8	5,0	8,0	5,5	5,0
24	311913	Technik technologii odzieży	0	0	0	7,7	4,7	5,0	7,7	4,7	5,0
25	512202	Kucharz małej gastronomii	0	0	0	0,5	2,3	5,0	0,5	2,3	5,0
26	244204	Politolog	0	0	0	3,7	4,5	4,5	3,7	4,5	4,5
27	723390	Pozostali mechanicy-monterzy maszyn i urządzeń	0	0	0	7,3	5,7	4,2	7,3	5,7	4,2
28	311302	Technik elektryk	0,2	0	0	7,2	6,2	4,0	7,0	6,2	4,0
29	224101	Pielęgniarka	0,8	2,2	0,8	4,2	6,8	4,7	3,3	4,7	3,8
30	321206	Technik ogrodnik	0	0	0,3	4,5	4,2	4,2	4,5	4,2	3,8

Zródło: Załącznik Nr 3 do MGIP -01

Z zaprezentowanych powyżej danych wynika, że w porównywanych okresach na przestrzeni ostatnich czterech lat systematycznie poprawia się sytuacja (spadek średniej miesięcznej nadwyżki podaży siły roboczej) w zawodach : technika mechanika, ślusarza, murarza, technika budownictwa, fryzjera, technika żywienia i gospodarstwa domowego, piekarza, pozostałych techników gdzie indziej nie sklasyfikowanych, pozostałych mechaników-monterów maszyn i urządzeń, technika elektryka, technika ogrodnika.

W większości przypadków poprawa wskaźnika wywołana jest zmniejszonym poziomem rejestracji. Tylko w zawodach murarza , fryzjera i piekarza zwiększonej podaży ofert pracy towarzyszył niższy poziom rejestracji w zawodzie.

Pogorszenie się wskaźnika (poza bezrobotnymi bez zawodu) w ostatnich czterech latach towarzyszyło zawodom: krawca, pedagoga, malarza budowlanego, kucharza małej gastronomii (spadek liczby ofert i wzrost liczby rejestrowanych).

Porównując rok do roku (2007/2008) na trzydzieści wymienionych zawodów gorsze wskaźniki dotyczyły 10 zawodów : krawiec, pedagog, mechanik samochodów osobowych, malarz budowlany, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, tokarz (wskaźnik podobny do minionego roku), technik rolnik, mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych, technik technologii odzieży, kucharz małej gastronomii. W pozostałych zawodach wskaźnik uległ poprawie

Poprawa wskaźnika spowodowana większą liczbą ofert często świadczy jedynie o dużej fluktuacji kadr w określonych zawodach.

Ranking zawodów o najwyższym średnim poziomie deficytu w I półroczu 2008 roku na tle lat minionych prezentuje poniższe zestawienie

	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy O_1^k			Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych B_1^k			Poziom deficytu $B_1^k - O_1^k$		
			2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
1	343101	Pracownik administracyjny: zawód szkolony: Technik administracji	28,7	26,8	29,5	7,8	6,7	5,0	- 20,8	-20,2	-24,5
2	914103	Robotnik gospodarczy	74,2	55,3	34,7	14,0	16,3	12,7	- 60,2	-39,0	-22,0
3	621201	Ogrodnik terenów zieleni	9,7	12,3	14,0	1,8	1,8	1,5	- 7,8	-10,5	-12,5
4	712401	Brukarz	4,3	6,0	9,3	2,3	1,3	1,2	- 2,0	-4,7	-8,2
5	931203	Robotnik drogowy	18,0	8,7	8,7	3,5	2,2	2,5	- 14,5	-6,5	-6,2
6	419101	Pracowni biurowy (zawód szkolony: Technik prac biurowych)	16,8	15,2	11,8	8,0	6,3	7,2	- 8,8	-8,8	-4,7
7	413103	Magazynier	3,2	4,0	7,3	3,7	5,2	3,7	0,5	1,2	-3,7

8	742302	Pilarz	1,3	2,0	3,5	0,2	0,7	0,3	-1,2	-1,3	-3,2
9	814101	Operator maszyn do produkcji płyt i sklejek	0,8	X	2,5	0	X	0,0	-0,8	X	-2,5
10	915105	Goniec	2,3	2,3	2,5	0,3	0,3	0	-2,0	-2,0	-2,5
11	931301	Robotnik budowlany	2,0	7,7	7,8	0,3	7,2	5,8	-1,7	-0,5	-2,0
12	341503	Przedstawiciel handlowy	0,3	2,0	2,0	0,6	0,9	0,5	0,3	-1,2	-1,5
13	343107	Sekretarz sądowy	X	1,0	1,5	X	0	0	X	-1,0	-1,5
14	513301	Opiekunka domowa	0	0	2,2	1,0	1,2	0,7	1,0	1,2	-1,5
15	422104	Pracownik informacji turystycznej	0,3	0,2	1,5	0	0	0,2	-0,3	-0,2	-1,3
16	346103	Opiekunka środowiskowa	2,8	3,2	2,0	0,2	0,8	0,8	-2,7	-2,3	-1,2
17	513102	Opiekunka dziecięca	0,5	1,2	1,3	0,5	0,3	0,2	0	-0,8	-1,2
18	811102	Operator koparek i zwałowarek	2,3	0,7	1,2	0,3	0	0	-2,0	-0,7	-1,2
19	741103	Rozbieracz-wykrawacz	0	0,3	1,8	0	0,7	0,8	0	0,3	-1,0
20	913203	Pokojowa	0,7	1,5	1,2	0,2	0,2	0,2	-0,5	-1,3	-1,0
21	522108	Sprzedawca w stacji paliw	X	X	1,0	X	X	0,3	X	X	-0,7
22	712901	Konserwator budynków	0,7	0,8	1,2	0,7	0,3	0,5	0	-0,5	-0,7
23	913207	Sprzątaczką	2,2	3,0	5,3	2,9	5,5	4,7	0,7	2,5	-0,7
24	812402	Operator maszyn do produkcji drutów i prętów	X	0,8	0,5	X	0	0	X	-0,8	-0,5
25	241307	Specjalista do spraw kadr	X	X	0,5	X	X	0	X	X	-0,5
26	342903	Organizator imprez sportowych	X	X	0,5	X	X	0	X	X	-0,5

Wykaz zawodów deficytowych i nadwyżkowych nie odzwierciedla w pełni sytuacji na rynku pracy, ponieważ nawet pojedyncza oferta pracy w zawodzie powoduje, że zawody te wykazywane zostają jako deficytowe.

2. Zawody nadwyżkowe i deficytowe w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu).

Duża liczba ofert pracy zgłoszonych do urzędu w określonym zawodzie nie oznacza, że właśnie w nim można najłatwiej uzyskać zatrudnienie. Skorelowanie liczby zgłoszonych ofert pracy z liczbą rejestrujących się bezrobotnych pozwala jedynie w przybliżeniu je określić (najlepiej w dłuższym przedziale czasowym). Oferty pracy zgłaszane do urzędu stanowią tylko niewielką część ofert na rynku pracy.

W analizach zastosowano dwa wskaźniki: wskaźnik intensywności (deficytu) zawodów oraz wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w danym zawodzie.

Do obliczeń **wskaźnika intensywności (deficytu) w zawodzie k** zastosowano wzór:

$$W_{n,l}^k = O_k^k : B_k^k$$

Gdzie:

\bar{O}_k^k – średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w I półroczu

B_k^k - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w I półroczu

Przyjęto, że zawody o wskaźniku :

$W_{n,l}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (w równowadze na rynku pracy)

$W_{n,l}^k > 1,1$ to zawody deficytowe (na które na rynku pracy jest duże zapotrzebowanie)

Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o statystykę urzędu pracy nie identyfikuje precyzyjnie skali zjawiska .

Wynika to z kilku przyczyn:

- pracodawcy nie zgłaszają wszystkich wolnych miejsc pracy do urzędu (2814 zatrudnionych w tym 834 podejmujących pracę subsydiowaną- łącznie z pracami interwencyjnymi i robotami publicznymi)
- wielu bezrobotnych dysponuje umiejętnościami nie ograniczającymi się tylko do jednego zawodu. W chwili rejestracji są oni klasyfikowani w ewidencji pod jednym kodem zawodowym (ostatnio wykonywanym) . Bezrobotny posiadający kilka zawodów może zatem – w zależności od potrzeb rynku pracy – podjąć zatrudnienie w zawodach nadwyżkowych jak i deficytowych,
- wielu bezrobotnych posiada kwalifikacje zdezaktualizowane
- duża liczba ofert pracy w niektórych zawodach związana jest z wysokim poziomem rotacji pracowników w firmach
- znaczna część ofert związana jest z subsydiowanymi formami zatrudnienia - 1427 zgłoszonych ofert z czego 84 % do pracy subsydiowanej (do ofert pracy zaliczone są oferty: na staż - 30 % ofert, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy - 3 % ofert, prace społecznie użyteczne - 8 % ofert).

Ostrowiecki rynek pracy charakteryzuje głęboka nierównowaga - znacznie więcej jest na nim zawodów nadwyżkowych niż deficytowych.

Z rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych **sklasyfikowanych według elementarnych grup zawodowych (kody 4-cyfrowe)** wynika , że **wśród 246** sklasyfikowanych grup jest:

- 187 grup zawodowych nadwyżkowych : 76 %
- 14 grup zawodowych zrównoważonych : 5,7 %
- 45 grup zawodowych deficytowych (w tym 16 grup zawodów ze wskaźnikiem max co oznacza, że zgłaszano w nich oferty lecz na przestrzeni półrocza nie zarejestrował się w nich żaden bezrobotny : 18,3 %)

Wymienione powyżej grupy zawodowe nie są jednorodne i reprezentują w swoim składzie na większym poziomie uszczegółowienia (według kodów 6-cyfrowych) zarówno zawody deficytowe jak i nadwyżkowe.

A. Zawody deficytowe

- **Wskaźnik o wartości od 7 do 10 reprezentowało 4 grupy:** Zaopatrzeniowcy; Ustawiacze-operatorzy maszyn do obróbki drewna i pokrewni; Ogrodnicy terenów zieleni; Operatorzy maszyn do obróbki drewna.
Najwięcej ofert zgłoszono tu dla: ogrodników terenów zieleni (84 oferty i 9 napływających), ustawiaczy-operatorów maszyn do obróbki drewna (22 oferty i 3 napływających), operatorów urządzeń do obróbki drewna (20 ofert i 2 napływających)
- **Wskaźnik o wartości od 4 do 6 reprezentowało 4 grupy :** Opiekunki dziecięce; Recepcjoniści i rejestratorzy; Pracownicy administracji, sekretarze i pokrewni; Robotnicy budowy dróg i pokrewni.
Największym powodzeniem wśród pracodawców cieszyli się: Pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni (187 ofert przy 33 napływających); Robotnicy budowy dróg i pokrewni (56 ofert i 9 napływających);

- Wskaźnik o wartości od 2 do 3 reprezentowało 10 grup:** Kasjerzy bankowi i pokrewni; Sportowcy zawodowi, trenerzy i pokrewni; Gońcy, bagażowi i pokrewni; Pracownicy domowi opieki osobistej; Robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej nie sklasyfikowani; Gospodarze budynków; Robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni; Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi; Agenci usług pocztowych i telekomunikacyjnych (zawód szkolony: Technik usług pocztowych i telekomunikacyjnych); Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych

Największe zapotrzebowanie rynku towarzyszyło grupom: Gospodarze budynków (208 ofert i 83 napływu: za sprawą robotników gospodarczych); Robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni (52 oferty przy 18 rejestracjach);Gońcy, bagażowi i pokrewni (16 ofert przy 7 rejestracjach);
- Wskaźnik o wartości od 1,1 do 2 reprezentowało 11 grup:** Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej; Inspektorzy bezpieczeństwa pracy, kontrolerzy jakości wyrobów i pokrewni; Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym; Pracownicy usług ochrony gdzie indziej nie sklasyfikowani; Sekretarki; Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy; Ciągacze i tłoczarze; Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej nie sklasyfikowani; Informatorzy, pracownicy biur podróży i pokrewni; Magazynierzy i pokrewni; Agenci do spraw sprzedaży (handlowcy).

Pracodawcy najczęściej poszukiwali pracowników z grup zawodowych: Pracownicy obsługi biurowej (71 ofert i 43 rejestracje);Robotnik pomocniczy w budownictwie ogólnym (47 ofert i 35 napływających);Magazynierzy i pokrewni (44 oferty i 25 rejestrujących się); Pracownicy usług ochrony gdzie indziej nie sklasyfikowani (26 ofert przy 19 zarejestrowanych); Agenci do spraw sprzedaży (23 oferty i 12 rejestrujących się); Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej (15 ofert i 13 rejestracji)
- Maksymalna wartość wskaźnika, którą osiągnęło 16 grup** jest efektem braku rejestracji przy zgłoszonych nawet pojedynczych ofertach. (więcej niż 3 oferty w półroczu przy zerowym napływie dotyczyło grup: Operatorzy maszyn górniczych i pokrewni (8 ofert); Monterzy wyrobów z drewna (6 ofert).

B. Zawody zrównoważone

Poziom zrównoważenia (wskaźnik intensywności deficytu w granicach 0,9 -1,1) związany był z 14 grupami zawodowymi: Księgowi; Kierowcy samochodów ciężarowych; Dekarze; Operatorzy maszyn i urządzeń do przeróbki mechanicznej kopalin; Spedytorzy i pokrewni; Pracownicy usług domowych i pokrewni; Pracownicy opieki osobistej i pokrewni gdzie indziej nie sklasyfikowani; Szklarze i pokrewni; Portierzy, woźni i pokrewni; Operatorzy maszyn gdzie indziej nie sklasyfikowani; op[eratorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych; Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji betonu, asfaltobetonu, elementów betonowych i kamiennych i pokrewni; Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i podobne; Kierowcy samochodów osobowych.

Dla 10 spośród 14 wymienionych grup zawodowych liczba zgłoszonych ofert w półroczu wynosiła 1-2 przy takim samym poziomie napływu do bezrobocia.

Istotne znaczenie miały 4 grupy : księgowi (7 ofert i 8 napływających), Kierowcy samochodów ciężarowych (21 ofert i 22 napływających); Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i podobne (53 oferty i 48 napływających); Kierowcy samochodów osobowych (10 ofert i 9 napływających)

Z powyższego wynika, że na rynku pracy występuje popyt na zwody wymagające wysokiej specjalizacji bądź na fachowców a także w zawodach nie wymagające szczególnych kwalifikacji.

3. Zawody nadwyżkowe i deficytowe w oparciu o wskaźnik szansy uzyskania oferty ($W_{s,l}^k$)

O ile wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) odnosił się do „napływu „ do bezrobocia to kolejny tu omawiany ($W_{s,l}^k$) uwzględnia poziom bezrobocia w zawodzie w końcu okresów sprawozdawczych.

$$W_{s,l}^k = \frac{PO_1^k}{PB_1^k}$$

Gdzie:

PO_1^k - średnia miesięczna liczba ofert pracy w zawodzie k w I –półroczu , będąca w dyspozycji powiatowego urzędu pracy obliczona według wzoru :

$$PO_1^k = \frac{PO_{t-1}^k + O_1^k}{6}$$

PO_{t-1}^k - liczba ofert pracy w zawodzie k, będąca do dyspozycji powiatowego urzędu pracy w końcu poprzedniego roku (t-1)

O_1^k - liczba ofert pracy w zawodzie k, zgłoszona do powiatowego urzędu pracy w I – półroczu

PB_1^k - średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w I półroczu

$$PB_1^k = \frac{PB_{t-1}^k + PB_1^k}{2}$$

Przy czym :

PB_{t-1}^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu poprzedniego roku

PB_1^k - liczba zarejestrowanych w zawodzie k w końcu I – półroczu

Użyty w analizach wskaźnik jeszcze raz potwierdza głęboką nierównowagę na rynku pracy (w odniesieniu do bezrobocia rejestrowanego).

Wśród 246 sklasyfikowanych grup zawodowych praktycznie żadnych szans na znalezienie pracy nie mają bezrobotni zaliczeni do 120 grup (blisko 50 %).

Sytuacja w której na jednego bezrobotnego oczekuje kilka ofert pracy dotyczyła tylko jednej grupy zawodowej : Operatorów maszyn górniczych i pokrewnych.

Wprawdzie w rankingu znalazło się 4 grupy zawodowe osiągające wartości maksymalne ale jest to jedynie efektem pojawienia się pojedynczej oferty przy braku bezrobotnych reprezentujących daną grupę zawodową a zatem mających marginalne znaczenie dla potrzeb diagnozy.

Zawody w których na jedną ofertę oczekiwało 5-10 bezrobotnych (25 grup zawodowych)

- **5 osób na 1 ofertę(5 grup zawodowych):** Specjaliści ochrony zdrowia (z wyjątkiem pielęgniarek i położnych) gdzie indziej nie sklasyfikowanych; Pracowników bibliotek i informacji naukowej, Gospodarzy budynków; Gońców bagażowych i pokrewnych; Pracowników usług ochrony gdzie indziej nie sklasyfikowanych.
- **6 osób na 1 ofertę (8 grup zawodowych):** Robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej nie sklasyfikowani; Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej; Kasjerzy bankowi i pokrewni; Operatorzy maszyn gdzie indziej nie

sklasyfikowani; Spedytorzy i pokrewni; Operatorzy maszyn i urządzeń do przeróbki mechanicznej kopalin; Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w budownictwie; Kierownicy małych przedsiębiorstw w budownictwie

- **7 osób na 1 ofertę (3 grupy zawodowe):** Kierowcy samochodów ciężarowych; Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej nie sklasyfikowani; Agenci do spraw sprzedaży (handlowcy)
- **8 osób na 1 ofertę (4 grupy zawodowe):**Magazynierzy i pokrewni; Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi; Pracownicy domowej opieki osobistej; Kierowcy samochodów osobowych;
- **9 osób na 1 ofertę (3 grupy zawodowe):** Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym; Pracownicy opieki osobistej i pokrewni gdzie indziej nie sklasyfikowani; Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej nie sklasyfikowani
- **10 osób na 1 ofertę (2 grupy zawodowe):** Inspektorzy bezpieczeństwa pracy, Kontrolerzy jakości wyrobów i pokrewni

Zawody w których na jedną ofertę oczekiwało 11-20 bezrobotnych (16 grup zawodowych)

- **11 osób na 1 ofertę (2 grupy):** Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych; Robotnicy budownictwa wodnego i pokrewni
- **12 osób na jedną ofertę przypadało w 6 grupach zawodowych :** Asystenci i technicy medyczni; Ciągacze i tłoczarki; Operatorzy wózków podnośnikowych; Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów; Operatorzy aparatury medycznej; Technicy farmaceutyczni;
- **13 osób na jedną ofertę przypadało w grupie zawodowej:** Pomoce i sprzątaczk biurowe
- **15 osób na jedną ofertę przypadało w 3 grupach zawodowych:** Kelnerzy i pokrewni, Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych; Kreślarze, graficy komputerowi i pokrewni;
- **18 osób na jedną ofertę przypadało w 2 grupach zawodowych:** Portierzy, woźni i pokrewni; Asystenci plastycy;
- **19 osób na jedną ofertę oczekiwali bezrobotni z grupy:** Tynkarze i pokrewni

Bezrobotni z pozostałych grup zawodowych mieli nikłą szansę na otrzymanie oferty ; nawet przy stosunkowo dużej liczbie wpływających ofert liczba bezrobotnych była tak duża, że szanse otrzymania oferty były bardzo małe.

Efektem tego zjawiska jest wysoki poziom długotrwałego bezrobocia

Rozdział III. Bezrobocie długotrwałe

Jaki udział mają osoby długotrwałe bezrobotne w zawodzie k wśród ogółu bezrobotnych w tym zawodzie bada wskaźnik długotrwałego bezrobocia

Do wyliczenia wskaźnika zastosowano następujący wzór:

$$W_{d,1}^k = \frac{B_{d,1}^k}{B_1} \cdot 100 \%$$

gdzie : $B_{d,1}^k$ – liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k , pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy , według stanu w końcu I – półrocza

B_1^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k według stanu w końcu I – półrocza

Długotrwale bezrobotni (łącznie w okresie ostatnich 24 miesięcy posiadają 12-miesięczny okres bez pracy) **to populacja licząca na koniec czerwca 2008 r. 4 601 osób.**

Od trzech ostatnich lat, tj. od momentu kiedy ta właśnie kategoria bezrobotnych stała się przedmiotem systematycznego monitoringu, obserwuje się stopniowy spadek zarówno jej liczebności jak i udziału w strukturze ogółu bezrobotnych :

- rok 2008 - 4 601 osób (61,5 % ogółu bezrobotnych)
- rok 2007 - 6 014 osób (66,0 % ogółu bezrobotnych)
- rok 2006 - 7 162 osoby (68,1 % ogółu bezrobotnych)

Rokrocznie wzrasta również dynamika spadku (2006/2007 - ubyło 1 148 osób tj. 16,0 % ; 2007/2008 - ubyło 1 413 osób tj. 23,5 %).

Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania w ewidencji od chwili rejestracji

Czas pozostawania bez pracy (od chwili rejestracji w urzędzie)	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg stanu na		% udział w stosunku do ogółu wg stanu na		Spadek/wzrost w stosunku do stanu na koniec czerwca 2007 r.
	30.06.2007	30.06.2008	30.06.2007	30.06.2008	
Do 1 miesiąca	849	824	9,3	11,0	-2,9
1-3 miesiące	1082	1113	11,9	14,9	-2,9
3-6 miesięcy	1150	953	12,6	12,7	-17,1
6-12 miesięcy	1674	1370	18,4	18,3	-18,2
12-24 miesiące	1407	1147	15,4	15,3	-18,5
Powyżej 24 miesięcy	2949	2070	32,4	27,7	-29,8
<i>ogółem</i>	<i>9111</i>	<i>7477</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>-17,9</i>

Najliczniejszą grupą są osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy od daty rejestracji - stanowią one blisko 30 % wszystkich bezrobotnych, chociaż właśnie tej kategorii dotyczył największy spadek bezwzględny (mniej o 879 osób) i spadek względny (prawie 30 %).

Przez okres I półrocza 2008 roku zatrudnienie uzyskało 1 259 długotrwale bezrobotnych (39,1 % wyłączeń w swojej kategorii) z czego:

- zatrudnienie niesubsydiowane 765 osób (60,8 % podejmujących pracę)
- zatrudnienie subsydiowane 494 osoby (39,2 %)

W odniesieniu do ogółu 2 814 bezrobotnych, którzy w I półroczu br. podjęli pracę, długotrwale bezrobotni (większość w strukturze = 61,5 %) stanowili 44,7 %.

Grupując zawody bezrobotnych według dwucyfrowych kodów zawodowych, wyodrębniono **29 grup zawodów obejmujących 2492 osoby pozostających w ewidencji ponad 12 miesięcy od chwili rejestracji**

Wskaźnik w granicach od 50 % do 100 % (więcej niż co drugi bezrobotny pozostaje bez pracy ponad rok) osiągają bezrobotni w niżej sklasyfikowanych grupach.

Ich kolejność pod względem współczynnik długotrwałego bezrobocia kształtowała się następująco (uszeregowana od najwyższego wskaźnika do najniższego):

Lp	Kod grupy zawod ów	Nazwa grupy	Wskaźnik(%)			Pozycja w rankingu w roku			
			2006	2007	2008	2005	2006	2007	
1	13	Kierownicy małych przedsiębiorstw	X	0	0	100	x	28	27

2	92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni	57,1	25,0	0	66,7	7	26	29
3	61	Rolnicy	66,7	65,6	63,8	58,6	2	2	1
4	73	Robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni	51,1	57,1	54,8	52,9	11	6	3
5	91	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	62,8	54,8	51,6	51,8	4	8	6

W roku 2006 wskaźnik długotrwałego bezrobocia powyżej 50 % posiadało 14 grup zawodowych a w 2007 roku 9 grup zawodowych.

W roku bieżącym **poza wymienionym przedziałem znalazły się grupy zawodowe :**

- „93” Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie
- „83” Kierowcy i operatorzy pojazdów
- „52” Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy
- „42” Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów
- „81” Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych
- „74” Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy

Na dwie pierwsze pozycje wesz natomiast dwie nowe grupy:

- „13” Kierownicy małych przedsiębiorstw
- „92” Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni

„Wskaźnik w granicach 40-50 % obejmuje grupy zawodowe:

- „52” Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy - 48,0 % (w 2007 - 51,8 %)
- „41” Pracownicy obsługi biurowej - 46,8 % (w 2007 - 48,1 %)
- „93” Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie - 46,1 % (w 2007- 54,4 %)
- „83” Kierowcy i operatorzy pojazdów - 45,8 % (w 2007 - 53,7 %)
- „63” leśnicy i rybacy - 45,5 % (w 2007 - 38,5 %)
- „12” Kierownicy dużych i średnich organizacji - 44,4 % (w 2007 - 37,5 %)
- „62” ogrodnicy - 42,9 % (w 2007 - 40,5 %)
- „82” operatorzy i monterzy maszyn - 42,3 % (w 2007- 33,8 %)
- „81” Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych - 42,2 % (w 2007 - 50,5 %)
- „34” pracownicy pozostałych specjalności - 41,4 % (w 2007- 37,3 %)
- „74” Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy - 41,1 % (w 2007 - 50,0 %)

Wskaźnik mieszczący się w przedziale 30-40 % dotyczy grup zawodowych :

- „42” Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów -39,4 % (w 2007 - 51,3 %)
- „23” specjaliści szkolnictwa - 38,1 % (w 2007 - 35,5 %)
- „72” robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń - 37,8 % (w roku minionym - 43,8 %)
- „51” pracownicy usług osobistych i ochrony - 35,8 % (w 2007r. - 38,2 %)
- „71” górnicy i robotnicy budowlani - 33,9 % (w 2007 - 42,2 %)
- „31” średni personel techniczny - 33,6 % (w 2007 - 33,8 %)

Poniżej 30 % długotrwałe bezrobotnych występuje w grupach zawodowych :

- „21” specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych - 28,6 % (w 2007- 31,3 %)
- „32” średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia - 25,5 % (w 2007 - 29,1 %)
- „24” pozostali specjaliści - 24,3 % (w 2007 - 26,4 %)
- „22” specjaliści nauk przyrody i ochrony zdrowia - 19,4 % (w 2007 - 32,3 %)
- „64” rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby - 14,3 % (w 2007 - 33,3 %)

Grupy: „33” nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy oraz „01” siły zbrojne” których nie dotyczy problem długotrwałego bezrobocia mają niewielkie znaczenie dla poziomu bezrobocia (nie zarejestrowano w nich bezrobotnych, bądź wystąpiły tylko nieliczne rejestracje).

Większości wymienionych grup w porównaniu do roku minionego dotyczył spadek wskaźnika długotrwałego bezrobocia (największy wśród zakwalifikowanych do : Rolników i rybaków pracujących na własne potrzeby; Specjalistów nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia, Pracowników obrotu pieniężnego i obsługi klientów)

Wzrost wskaźnika dotyczył 8 grup (największy wśród: Operatorów i monterów maszyn; Kierowników dużych i średnich organizacji; Pracowników pozostałych specjalności; Specjalistów szkolnictwa; Ogrodników)

Zaznaczyć trzeba, że rozkład poziomu długotrwałego bezrobocia w obrębie grup zawodowych sklasyfikowanych na poziomie dwucyfrowym jest nierównomierny , bowiem w grupie zawodowej pojawiają zarówno takie zawody i specjalności w których występuje duża liczba zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy jak i takie których problem długotrwałego bezrobocia nie dotyczy.

W generowaniu długotrwałego bezrobocia największe „zasługi” mają zawody w których sklasyfikowano najwięcej bezrobotnych:

- 1. w grupie „72” robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn z udziałem 12,6 % wśród długotrwałe bezrobotnych :** Mechanicy pojazdów samochodowych (2,5 %); Ślusarze i pokrewni (2,5 %); ustawiacze-operatorzy obrabiarek skrawających do metali (2,3 %); Mechanicy-monterzy maszyn i urządzeń (1,5 %)
- 2. w grupie „52” Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy z udz. 11,2 % wśród długotrwałe bezrobotnych:** Sprzedawcy i demonstratorzy (11,2 %)
- 3. w grupie „74”pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy z udz. 10,8 % wśród długotrwałe bezrobotnych:** Szwaczki, hafciarki i pokrewni (4,0 %); Krawcy, kapelusznicy i pokrewni (3,9 %); Piekarze, cukiernicy i pokrewni (1,8 %)
- 4. w grupie „34” pracownicy pozostałych specjalności z udz. 8,5 % :** Pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej nie sklasyfikowani (5,9 %)
- 5. w grupie „31”średni personel techniczny z dz. 8,0 % :** Technicy mechanicy (2,6 %) Technicy gdzie indziej nie sklasyfikowani (1,3 %); Technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewni (1,0 %)

6. w grupie „91” pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach z udz. 7,2 %: gospodarze budynków (3,4 %); Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne (2,5 %)
7. w grupie „51” pracownicy usług osobistych i sprzedawcy z udz. 6,8 % : Kucharze (2,8 %); Fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni (2,0 %)
8. w grupie „71” górnicy i robotnicy budowlani o udz. 6,6 %: Malarze budowlani i pokrewni (1,6 %)Murarze i pokrewni (1,4 %); Betoniarze (1,0%)
9. w grupie „93” robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie o udz. 4,7 % : Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle (3,4 %); Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym (1,0 %)
10. w grupie „24” pozostali specjaliści z udz. 3,7 %: Ekonomiści (2,0 %)
11. w grupie” 41,, pracownicy obsługi biurowej z udz. 3,2 %:Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej nie sklasyfikowani (1,5 %); Magazynierzy i pokrewni (1,1 %)

W powyższej specyfikacji uwzględniono grupy zawodowe mające udział w liczbie bezrobotnych ogółem powyżej 3 %.

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia dla 30 najliczniejszych zawodów prezentuje poniższe zestawienie

lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni			Bezrobotni			Bezrobotni			Bezrobotni		
			2005	Bez pracy > 12 m-cy	$W^*_{d,t}$	2006	Bez pracy > 12 m-cy	$W^*_{d,t}$	2007	Bez pracy > 12 m-cy	$W^*_{d,t}$	2008	Bez pracy > 12 m-cy	$W^*_{d,t}$
1	522107	Sprzedawca	705	380	53,9	585	306	52,3	554	284	51,3	498	237	47,6
2	341902	Asystent ekonomiczny	529	209	39,5	438	184	42,0	410	163	39,8	313	133	42,5
3	743604	Szwaczka	343	201	58,6	290	163	56,2	281	149	53,0	225	90	40,0
4	743304	Krawiec	387	212	54,8	334	188	56,3	283	145	51,2	197	86	43,7
5	311502	Technik mechanik	408	102	25,0	330	81	24,5	230	69	30,0	179	51	28,5
6	512201	Kucharz	283	112	39,6	214	94	43,9	202	79	39,1	154	59	38,3
7	241102	Ekonomista	246	79	32,1	215	74	34,4	179	64	35,8	146	46	31,5
8	914103	Robotnik gospodarzy	183	108	59,0	175	84	48,0	193	95	49,2	138	73	52,9
9	722204	Ślusarz	285	131	46,0	229	104	45,4	201	83	41,3	135	54	40,0
10	514102	Fryzjer	186	58	31,2	160	51	31,9	166	51	30,7	132	43	32,6
11	712102	Murarz	269	119	44,2	205	85	41,5	143	52	36,4	122	30	24,6
12	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	182	126	69,2	158	97	61,4	129	80	62,0	111	62	55,9
13	723190	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	188	66	35,1	156	63	40,4	112	41	36,6	95	26	27,4
14	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	94	15	16,0	118	15	12,7	110	16	14,5	84	13	15,5
15	714101	Malarz budowlany	161	82	50,9	132	62	47,0	93	48	51,6	81	27	33,3
16	723105	Mechanik samochodów osobowych	168	55	32,7	141	50	35,5	97	41	42,3	77	28	36,4
17	244104	Pedagog	55	3	5,5	63	9	14,3	69	8	11,6	74	8	10,8
18	419101	Pracownik biurowy	126	52	41,3	105	50	47,6	89	42	47,2	73	35	47,9
19	722304	Tokarz	167	95	56,9	119	71	59,7	92	47	51,1	72	37	51,4
20	913207	Sprzątaczką	102	75	73,5	86	53	61,6	95	52	54,7	71	42	59,2
21	311204	Technik budownictwa	123	34	27,6	91	33	36,3	90	29	32,2	64	18	28,1
22	311913	Technik technologii	131	47	35,9	117	34	29,1	95	38	40,0	62	22	35,5

		odzieży												
23	931301	Robotnik budowlany	102	55	53,9	90	45	50,0	72	32	44,4	61	23	37,7
24	321208	Technik rolnik	109	37	33,9	83	27	32,5	71	22	31,0	57	15	26,3
25	732102	Ceramik wyrobów użytkowych i ozdobnych	76	40	52,6	77	43	55,8	71	38	53,5	55	30	54,5
26	741203	Piekarz	115	60	52,2	97	45	46,4	77	38	49,4	54	26	48,1
27	413103	Magazynier	57	31	54,4	53	28	52,8	56	28	50,0	48	25	52,1
28	343101	Pracownik administracyjny	48	13	27,1	57	14	24,6	61	20	32,8	45	15	33,3
29	723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	84	40	47,6	70	32	45,7	46	18	39,1	42	14	33,3
30	311302	Technik elektryk	74	24	32,4	59	16	27,1	48	14	29,2	39	14	35,9
Razem			5986	2661	44,5	5047	2201	43,6	4415	1886	42,7	3504	1382	39,4

Najwięcej bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy reprezentowało zawody: sprzedawcy (237 osób w tym 94 % kobiet), asystenta ekonomicznego (133 osoby w tym 97 % kobiet), szwaczki i krawca (176 osób w tym 98 % kobiet), robotnika gospodarczego (73 osoby w tym 59 % kobiet), robotnika pomocniczego w przemyśle przetwórczym (62 osoby w tym 47 % kobiet), kucharza (59 osób w tym 97 % kobiet), ślusarza (54 osoby w tym 7 % kobiet), technika mechanika (51 osób w tym 18 % kobiet), ekonomisty (46 osób w tym 78 % kobiet), fryzjera (43 osoby - same kobiety), sprzątaczkę (42 osoby - same kobiety), tokarza (37 osób w tym 41 % kobiet), pracownika biurowego (35 osób w tym 97 % kobiet), ceramika wyrobów użytkowych i ozdobnych (30 osób w tym 93 % kobiet), murarza (30 osób - sami mężczyźni),
Problem długotrwałego bezrobocia najbardziej dotyka najliczniejsze grupy zawodowe i kobiety.

Rozdział IV. Oferty pracy według grup zawodowych i zawodów

Zgodnie z zaleceniami MPiPS do sporządzania obowiązującej sprawozdawczości o rynku pracy, statystyka ofert pracy według grup zawodowych i specjalności uwzględnia oferty pracy, które podlegały realizacji (bez ofert wycofanych).

W okresie I półrocza 2008 roku realizacji podlegało 1635 ofert pracy.

W stosunku do I półrocza roku minionego w którym zagospodarowano 1604 oferty oznacza to wzrost o 31 ofert tj. o 1,9 % a w stosunku do tego samego okresu sprzed dwóch jest to już spadek o 100 tj. o 5,8 %

Oferty pracy zagospodarowane w I półroczu według 10 wielkich grup zawodowych

Kod zawodu	Grupy zawodowe	Liczba zagospodarowanych ofert								% wzrost/spadek do roku		
		2005	udz %	2006	udz %	2007	udz %	2008	udz %	2005	2006	2007
	Ogółem	1318	100	1735	100	1604	100	1635	100	24,1	-5,8	1,9
	z tego:											
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1	0,1	5	0,3	0	0	4	0,2	300,0	-20	X
2	Specjaliści	35	2,7	59	3,4	69	4,3	53	3,2	51,4	-10,2	-23,2
3	Technicy i inny średni personel	275	20,9	309	17,8	288	18,0	293	17,9	6,5	-5,2	1,7
4	Pracownicy biurowi	98	7,4	141	8,1	151	9,4	155	9,5	58,2	9,9	2,6
5	Pracownicy usług osobistych	150	11,4	185	10,7	171	10,7	261	16,0	74,0	41,1	52,6

	i sprzedawcy											
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	64	4,9	59	3,4	74	4,6	84	5,1	31,3	42,4	13,5
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	253	19,2	230	13,3	235	14,7	296	18,1	17,0	28,7	26,0
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	65	4,9	71	4,1	92	5,7	98	6,0	50,8	38,0	6,5
9	Pracownicy przy pracach prostych	377	28,6	676	39,0	524	32,7	391	23,9	3,7	-42,2	-25,4
0	Siły zbrojne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Wg. Załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01

Przytoczona powyżej struktura ofert pracy wskazuje, że- podobnie jak i w dwu minionych latach - najczęściej poszukiwani byli pracownicy należący do 4 wielkich grup:

- Pracownicy przy pracach prostych
- Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy
- Technicy i inny średni personel
- Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy

Z danych przytoczonych w tabeli wynika, że stopniowo maleje zapotrzebowanie na bezrobotnych z grup: Pracownicy przy pracach prostych i Specjaliści.

Systematycznie wzrastające zapotrzebowanie dotyczy natomiast: Robotników przemysłowych i rzemieślników; Rolników, ogrodników, leśników i rybaków; Operatorów i monterów maszyn i urządzeń.

Porównując rok do roku (2007/2008) obserwuje się wzrost zainteresowania zatrudnieniem pracowników z grup:

- Pracowników usług osobistych i sprzedawców (przyrost o ponad 50 %)
- Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy
- Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (przyrost o 26 %)

Tendencja spadkowa występuje w odniesieniu do :

- Specjalistów
- Robotników przemysłowych i rzemieślników

Niewiele więcej ofert przeznaczonych było dla bezrobotnych z grup: Pracownicy biurowi, Technicy i inny średni personel, Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń.

Rozkład zapotrzebowania analizowany na poziomie bardziej szczegółowym (wg elementarnych grup zawodowych i zawodów) wskazuje, że w obrębie grup wymienionych w tabeli występują zarówno takie na których zapotrzebowanie rynku maleje jak i te na które zapotrzebowanie rośnie.

Najliczniej zgłaszane zapotrzebowanie na pracowników w ciągu I półrocza 2008 r. na tle lat minionych prezentuje poniższe zestawienie (w tabeli uwzględniono zawody w których było co najmniej 7 ofert w okresie I półrocza)

lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba ofert pracy				Przyrost /spadek w % w stosunku do					
			2005	2006	2007	2008	2005 roku		2006 roku		2007 roku	
							w liczbach	w %	w liczbach	w %	w liczbach	w %
1	914103	Robotnik gospodarczy	182	445	332	208	26	14,3	-237	-53,3	-124	-37,3
2	343101	Pracownik administracyjny (zawód szkolony: technik administracji)	202	172	161	177	-25	-12,4	5	2,9	16	9,9
3	522107	Sprzedawca	108	135	100	132	24	22,2	-3	-2,2	32	32,0
4	621201	Ogrodnik terenów zieleni	64	58	74	84	20	31,3	26	44,8	10	13,5
5	419101	Pracownik biurowy (zawód szkolony: Technik prac biurowych)	65	101	91	71	6	9,2	-30	-29,7	-20	-22,0
6	712401	Brukarz	27	26	36	56	29	107,4	30	115,4	20	55,6
7	931203	Robotnik drogowy	92	108	52	52	-40	-43,5	-56	-51,9	0	0
8	931301	Robotnik budowlany	41	46	36	47	6	14,6	1	2,2	11	30,6
9	413103	Magazynier	19	24	30	44	25	131,6	20	83,3	14	46,7
10	743604	Szwaczka	25	45	26	43	18	72,0	-2	-4,4	17	65,4
11	913207	Sprzątaczką	13	18	31	32	19	146,2	14	77,8	1	3,2
12	712102	Murarz	12	16	12	30	18	150,0	14	87,5	18	150,0
13	512201	Kucharz	20	24	20	28	8	40,0	4	16,7	8	40,0
14	515902	Pracownik ochrony mienia	5	5	9	24	19	380,0	19	380,0	15	166,7
15	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	12	10	19	21	9	75,0	11	110,0	2	10,5
16	742302	Pilarz	7	8	12	21	14	200,0	13	162,5	9	75,0
17	512302	Kelner	3	3	18	20	17	566,7	17	566,7	2	11,1
18	514102	Fryzjer	9	9	9	17	8	88,9	8	88,9	8	88,9
19	915105	Goniec	12	14	14	15	3	25,0	1	7,1	1	7,1
20	814101	Operator maszyn do produkcji płyt i sklejek	5	0	3	15	10	200,0	15	X	12	400,0
21	513301	Opiekunka domowa	0	0	0	13	13	X	13	X	13	X
22	724201	Elektromonter	2	4	3	13	11	550,0	9	225,0	10	333,3
23	341503	Przedstawiciel handlowy	4	2	12	12	8	20,0	10	500,0	0	0
24	346103	Opiekunka środowiskowa	7	17	19	12	5	71,4	-5	-29,4	-7	-36,8
25	714101	Malarz budowlany	7	8	17	12	5	71,4	4	50,0	-5	-29,4
26	341501	Handlowiec (zawód szkolony: Technik handlowiec	17	22	15	11	-6	-35,3	-11	-50,0	-4	-26,7
27	741103	Rozbieracz-wykrawacz	0	2	0	11	11	X	9	450,0	11	X
28	741203	Piekarz	8	7	4	11	3	37,5	4	57,1	7	175,0
29	832101	Kierowca samochodu osobowego	3	1	6	10	7	233,3	9	900,0	4	66,7
30	341902	Asystent ekonomiczny	0	4	7	9	9	X	5	125,0	2	28,6
31	422104	Pracownik informacji turystycznej	2	0	0	9	7	350,0	9	X	9	x
32	343107	Sekretarz sądowy	6	0	6	9	3	50,0	9	X	3	50,0
33	422202	Rejestratorka medyczna	1	1	3	8	7	700,0	7	700,0	5	166,7
34	742204	Stolarz	17	8	7	8	-9	-52,9	0	0	1	14,3
35	513102	Opiekunka dziecięca	5	3	7	8	3	60,0	5	166,7	1	14,3
36	233201	Nauczyciel przedszkola	1	10	5	7	6	600,0	-3	-30,0	-2	-40,0
37	343201	Księgowy (samodzielny)	7	10	8	7	0	0	-3	-30,0	-1	-12,5
38	341601	Zaopatrzeniowiec	1	0	2	7	6	600,0	7	X	5	250,0
39	341901	Asystent bankowości	0	1	1	7	7	X	6	600,0	6	600,0
40	712201	Betoniarz	11	16	5	7	-4	-36,4	-11	-68,8	-2	-40,0
41	811102	Operator koparek i zwałowarek	7	14	4	7	0	0	-7	-50,0	3	75,0
42	712901	Konserwator budynków	4	5	3	7	3	75,0	2	40,0	4	133,3
43	913203	Pokojujowa	4	4	9	7	3	75,0	5	125,0	-2	-22,2
Ogółem			1037	1406	1228	1349	X	x	X	x	X	x
% udziału w liczbie zagospodarowanych ofert			79,0	81,0	76,6	82,5	x	X	x	X	x	X

Rozdział V. Bezrobocie wg Polskiej Klasyfikacji Działalności

Spśród 1 635 ofert pracy zagospodarowanych na przestrzeni I półrocza 2008 roku, najwięcej : **22,4 %** pochodziło z sekcji : **Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne. W głównej mierze były to oferty związane z subsydiami.**

Na drugiej pozycji uplasowało się **Budownictwo, które wygenerowało 20,3 %** zgłaszanych ofert.

Ponad 10 % - owy udział zapewniły sobie dwie sekcje:

- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (14,2 %)
- przetwórstwo przemysłowe (12 %)

Pozostałe sekcje miały udział poniżej 10 % - owy:

- działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (7,2 %)
- obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (4,7 %)
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna (4,6 %)
- pośrednictwo finansowe (3,7 %)
- hotele i restauracje (2,8 %)
- transport, gospodarka magazynowa i łączność (2,4 %)
- edukacja (2,1 %) wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę (1,8 %)
- górnictwo (1 %)
- rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo (0,7 %)

Oferty pracy zagospodarowane w okresie I półrocza 2008r. wg rodzaju działalności na tle lat minionych

Lp	Sekcja PKD	Oferty zgłoszone w I półroczu 2005 roku	Udz. % w liczbie zgłoszonych ofert	Oferty zgłoszone w I półroczu 2006 roku	Udz. % w liczbie zgłoszonych ofert	Oferty zgłoszone w I półroczu 2007 roku	Udz. % w liczbie zgłoszonych ofert	Oferty zgłoszone w I półroczu 2008 roku	Udz. % w liczbie zgłoszonych ofert
1	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	390	29,6	707	40,7	490	30,5	366	22,4
2	Budownictwo	234	17,8	268	15,4	218	13,6	332	20,3
3	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	140	10,6	178	10,3	214	13,3	232	14,2
4	Przetwórstwo przemysłowe	150	11,4	168	9,7	186	11,6	197	12,0
5	Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	159	12,1	146	8,4	181	11,3	118	7,2
6	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	38	2,9	39	2,2	48	3,0	77	4,7
7	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	63	4,8	74	4,3	79	4,9	76	4,6
8	Pośrednictwo finansowe	65	4,9	60	3,5	65	4,1	60	3,7
9	Hotele i restauracje	17	1,3	20	1,2	34	2,1	45	2,8
10	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	22	1,7	30	1,7	32	2,0	39	2,4
11	Edukacja	26	2,0	29	1,7	34	2,1	34	2,1

12	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	5	0,4	11	0,6	22	1,4	30	1,8
13	Górnictwo, kopalnictwo	1	0,1	0	0	0	0	16	1,0
14	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	8	0,6	5	0,3	1	0,1	12	0,7
15	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	0	0	0	0	0	0	1	0,1
16	Ogółem	1318	100	1735	100	1604	100	1635	100

Porównując napływ ofert pracy na przestrzeni ostatnich czterech lat (wg stanu na I półrocze) daje się zauważyć systematyczny wzrost liczby zgłaszanych ofert pracy pochodzących z sekcji:

- budownictwo (o ponad 50 % pomiędzy rokiem 2007 i 2008)
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (od 140 na koniec VI 2005r. do 232 na koniec VI 2008r.)
- przetwórstwo przemysłowe (od 150 na koniec VI 2005r. do 197 na koniec VI 2008r.)
- obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (od 38 na koniec VI 2005r. do 77 na koniec VI 2008r.)
- hotele i restauracje (od 17 na koniec VI 2005r. do 45 na koniec VI 2008r.)
- transport, gospodarka magazynowa i łączność (od 22 na koniec VI 2005r. do 39 na koniec VI 2008r.)
- wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę (od 5 na koniec VI 2005r. do 30 na koniec VI 2008r.)

Znaczny spadek liczby zgłaszanych ofert towarzyszył sekcjom:

- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne (na koniec VI 2006r. 707 ofert i 366 na koniec VI 2008r.)
- działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała - (159 na koniec VI 2005 i 118 na koniec VI 2008r.)

Nieznacznym wahaniom podlegała liczba ofert pracy pochodzących z sekcji:

- ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- pośrednictwo finansowe

Po okresie spadku w minionych latach wzrost w odniesieniu do roku 2007 dotyczył sekcji: rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo oraz górnictwo, kopalnictwo. (sekcje z których pochodziła i w dalszym ciągu pochodzi najmniejsza liczba ofert).

W napływie do bezrobocia wyszczególnione powyżej sekcje odgrywały również największą rolę , choć kolejność była nieco inna : najwięcej osób napłynęło z sekcji przetwórstwo przemysłowe (20 %), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (19 %) oraz administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne (17 %).

Blisko 70 % bezrobotnych rejestrujących się na przestrzeni 6 miesięcy to osoby, które uprzednio pracowały.

Bezrobotni uprzednio pracujący według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy

Lp	Seksja PKD	Bezrobotni		Bezrobotni		Bezrobotni		Bezrobotni		Wzrost/spadek do roku (w %)		
		Napływ w I półroczu 2005r.	Udział % w napływie	Napływ w I półroczu 2006r.	Udział % w napływie	Napływ w I półroczu 2007r.	Udział % w napływie	Napływ w I półroczu 2008r.	Udział % w napływie	2005	2006	2007
1	Przetwórstwo przemysłowe	522	14,4	565	15,0	652	16,9	763	20,3	46,2	35,0	17,0
2	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	356	9,8	454	12,1	588	15,2	721	19,2	102,5	58,8	22,6
3	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	328	9,1	490	13,0	657	17,0	618	16,5	88,4	26,1	-5,9
4	Budownictwo	249	6,9	273	7,3	343	8,9	410	10,9	64,7	50,2	19,5
5	Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	122	3,4	184	4,9	264	6,8	292	7,8	139,2	58,7	10,6
6	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	20	0,6	48	1,3	71	1,8	115	3,1	475,0	139,6	62,0
7	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	37	1,0	61	1,6	62	1,6	79	2,1	113,5	29,5	27,4
8	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	21	0,6	40	1,1	48	1,2	69	1,8	228,6	72,5	43,8
9	Hotele i restauracje	28	0,8	24	0,6	35	0,9	67	1,8	139,3	179,2	91,4
10	Edukacja	16	0,4	23	0,6	66	1,7	66	1,8	312,5	187,0	0
11	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	20	0,6	43	1,1	28	0,7	42	1,1	110,0	-2,3	50,0
12	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, wodę	7	0,2	11	0,3	26	0,7	33	0,9	371,4	200,0	26,9
13	Pośrednictwo finansowe	4	0,1	5	0,1	14	0,4	20	0,5	400,0	300,0	42,9
14	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	0	0	2	0,1	3	0,1	3	0,1	X	50,0	0
15	Górnictwo	0	0	1	0	1	0	1	0	X	0	0
16	Rybołówstwo i rybactwo	1	0	1	0	0	0	0	0	-100	-100	0
17	Działalność niezidentyfikowana	1884	52,1	1535	40,8	1009	26,1	456	12,1	-75,8	-70,3	-54,8
18	Ogółem	3615	100	3760	100	3867	100	3755	100,0	3,9	-0,1	-2,9

W większości wymienionych sekcji obserwuje się stopniowy wzrost rejestracji napływających z nich bezrobotnych. Wyjątkiem jest sekcja **Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne** z której w odniesieniu do roku minionego wystąpił spadek rejestracji. Na tym samym poziomie jak w roku ubiegłym utrzymał się poziom rejestracji bezrobotnych pracujących uprzednio w sekcji Edukacja.

Zauważa się **zmiany w strukturze udziału** bezrobotnych pochodzących z poszczególnych sekcji wg PKD w stosunku do ogółu rejestrujących się bezrobotnych :

- o ile w latach 2005 - 2007 udział bezrobotnych pochodzących z sekcji **Przetwórstwo przemysłowe** był największy (pierwsza pozycja), o tyle już w roku 2007 liczbę bezrobotnych rejestrujących się po pracy w tej sekcji wyprzedziła grupa zakwalifikowanych do sekcji **Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne. W roku 2008 ponownie na pierwszą pozycję wysunęło się Przetwórstwo przemysłowe**
- utrzymuje się systematyczny wzrost udziału bardzo licznie rejestrujących się z sekcji **Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych , motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego i z sekcji Budownictwo**
- znacznie wzrasta znaczenie sekcji : **Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej , Pośrednictwo finansowe, Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę**

Według stanu na dzień 30 czerwca 2008 roku w ewidencji bezrobotnych było :

- 5 668 osoby pracujące przed rejestracją w urzędzie (75,8 %)
- 1 809 osób dotychczas nie pracujących (24,2 %)

Porównując dwa minione lata - relacje te nie ulegały istotnym zmianom (wśród bezrobotnych ¼ nie pracowała a ¾ pracowało)

Lp	Sekcja PKD	Stan w końcu I półrocza		Stan w końcu I półrocza		Stan w końcu I półrocza		Stan w końcu I półrocza	
		2005	Udział % w stanie na koniec półrocza	2006	Udział % w stanie na koniec półrocza	2007	Udział % w stanie na koniec półrocza	2008	Udział % w stanie na koniec półrocza
1	Przetwórstwo przemysłowe	1774	19,0	1429	18,0	1435	20,9	1185	20,9
2	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych , motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	1103	11,8	1017	12,8	1130	16,5	1125	19,8
3	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	972	10,4	920	11,6	1072	15,6	907	16,0
4	Budownictwo	649	6,9	548	6,9	501	7,3	451	8,0
5	Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	294	3,1	271	3,4	386	5,6	402	7,1
6	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	61	0,7	75	1,0	101	1,5	145	2,6
7	Edukacja	71	0,8	75	1,0	126	1,8	109	1,9
8	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	112	1,2	104	1,3	123	1,8	102	1,8
9	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	97	1,0	107	1,4	97	1,4	93	1,6
10	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	83	0,9	82	1,0	92	1,3	84	1,5
11	Hotele i restauracje	78	0,8	61	0,8	72	1,1	78	1,4
12	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, wodę	37	0,4	30	0,4	35	0,5	43	0,8
13	Pośrednictwo finansowe	20	0,2	20	0,3	26	0,4	30	0,5

14	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	8	0,1	7	0,1	9	0,1	11	0,2
15	Górnictwo	3	0	2	0	6	0,1	4	0,1
16	Rybołówstwo	1	0	1	0	0	0	0	0
17	Działalność niezidentyfikowana	3989	42,7	3174	40,1	1641	23,9	899	15,9
18	Ogółem	9352	100,0	7923	100	6852	100,0	5668	100

Analizując dane zawarte w tabeli zauważa się, że:

- tendencja spadkowa dotyczyła sekcji: **Przetwórstwo przemysłowe i Budownictwo**,
- wzrost stanu zarejestrowanych jest związany z sekcjami: **Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała; Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej**

Napływ do bezrobocia a oferty pracy

Lp	Sekcja PKD	Bezrobotni		Oferty pracy		Różnica Bezrobotni - oferty
		Napływ w I półroczu 2008r.	Udział % w napływie	Zgłoszone w I półroczu	W stanie na koniec półrocza	
1	Przetwórstwo przemysłowe	763	20,3	197	12,0	566
2	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	721	19,2	232	14,2	489
3	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	618	16,5	366	22,4	252
4	Budownictwo	410	10,9	332	20,3	78
5	Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	292	7,8	118	7,2	174
6	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	115	3,1	77	4,7	38
7	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	79	2,1	76	4,6	3
8	Transport, gospodarka magazynowa, łączność	69	1,8	39	2,4	30
9	Hotele i restauracje	67	1,8	45	2,8	22
10	Edukacja	66	1,8	34	2,1	32
11	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	42	1,1	12	0,7	30
12	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, wodę	33	0,9	30	1,8	3
13	Pośrednictwo finansowe	20	0,5	60	3,7	-40
14	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	3	0,1	1	0	2
15	Górnictwo	1	0	16	1,0	-15
16	Rybacktvo	0	0	0	0	0
17	Działalność niezidentyfikowana	456	12,1	0	0	456
18	Ogółem	3755	100	1635	100,0	2120

Dane zawarte w tabelach nasuwają następujące wnioski:

- liczba zarejestrowanych ponad dwukrotnie przekracza liczbę zgłaszanych ofert pracy
- do sekcji w których występuje przewaga ofert pracy w stosunku do liczby zarejestrowanych (sekcje deficytowe) należą:
 - Pośrednictwo finansowe
 - Górnictwo

- Najwięcej zawodów nadwyżkowych związanych jest z sekcjami:
 - Przetwórstwo przemysłowe
 - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych , motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
 - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne
 - Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała

- Względna równowaga (zbliżona liczba rejestracji i ofert pracy) dotyczyła sekcji:
 - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
 - Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz ,wodę

Podkreślić należy, że oferty w urzędzie w 84 % są objęte subsydiami a 47 % pochodzi z sektora publicznego - głównego partnera w aktywizowaniu osób bezrobotnych. Informacja o wolnych miejscach pracy na lokalnym rynku nie jest pełna. Zgodnie z regulacjami prawnymi, pracodawcy są zobowiązani na bieżąco informować urząd o wolnych miejscach pracy (art.36 ust. 5 Ustawy..) jednak zapis ten jest przepisem martwym.

Podsumowanie

- Na koniec I półrocza 2008r. odnotowano **dalszy spadek poziomu bezrobocia**. W odniesieniu **do całej populacji bezrobotnych wniósł on 17,9 %** .
- Spadek bezrobocia był znacznie większy w odniesieniu do osób z zawodem niż w stosunku do osób nie posiadających zawodu (w pierwszej z wymienionych grup: - 1439 tj. 19,8 %; w drugiej - 195 tj. 10,5 %). Biorąc pod uwagę spadek względny jest to sytuacja odwrotna niż przed rokiem (spadek względny osób z zawodem wyniósł 13 % a spadek względny osób bez zawodu wyniósł 14,7 %)
- w populacji bezrobotnych postępuje wzrost udziału osób nie posiadających zawodu (w odniesieniu do I półrocza 2005r. + 2,5 %). Osoby bez zawodu to ponad 22 % bezrobotnych.
- na przestrzeni ostatnich 4 lat wyraźnie zaznacza się wzrost udziału osób z wykształceniem wyższym (+1,8 %) i średnim ogólnym (+2,5 %), natomiast udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wyraźnie maleje (- 4,9 %)
- **spadek poziomu bezrobocia w stosunku do roku 2005 dotyczył dziewięciu wielkich grup zawodowych** (wzrost wystąpił tylko w jednej mającej marginalne znaczenie: Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy). **Najwięcej bezrobotnych ubyło wśród dwu najliczniejszych : Robotników przemysłowych i rzemieślników (- 49 %) i Techników i innego średniego personelu (- 43 %) . Efektem jest spadek ich udziału w strukturze bezrobotnych ogółem .**
- **wzrost udziału** w strukturze bezrobotnych na przestrzeni ostatnich czterech lat dotyczy dwu grup: *Specjalistów(+1,0%)i Pracowników usług osobistych i sprzedawców (+1,7 %)*
- według stanu na koniec czerwca 2008r. **trzydzieści najliczniej reprezentowanych zawodów skupia ponad 60 % bezrobotnych**. Największy spadek względny (w granicach 50 % i powyżej) w stosunku do końca czerwca 2005r. dotyczył 9 zawodów: technika mechanika, tokarza, murarza, mechanika samochodów osobowych, piekarza, technika technologii odzieży, ślusarza, mechanika maszyn i urządzeń przemysłowych, malarza budowlanego, pozostałych mechaników pojazdów samochodowych.
- niezmiennie od czterech lat czołowe pozycje zajmują zawody silnie sfeminizowane : sprzedawca, asystent ekonomiczny, szwaczka, krawiec
- tylko w jednym z trzydziestu najliczniejszych zawodów następuje systematyczny wzrost - jest to zawód pedagoga.
- w latach 2004 - 2007 poziom napływu do bezrobocia był wyższy od odpływu. W I półroczu roku 2008 miała miejsce relacja odwrotna.
- spośród 10 wielkich grup zawodowych najistotniejsze znaczenie w napływie do bezrobocia odgrywają: *Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (25 %), bezrobotni bez zawodu(29%), Technicy i inny średni personel (15 %)*. Poza osobami bez zawodu (wzrost w napływie do 2005 roku o 48 % i wzrost udziału o 9%) w odniesieniu do dwu pozostałych notuje się spadek liczby i udziału w liczbie zarejestrowanych ogółem.
- w strukturze napływu wzrasta bądź utrzymuje się znaczenie : *Specjalistów, Pracowników usług osobistych i sprzedawców, Pracowników przy pracach prostych (spadek pomiędzy rokiem 2007a 2008), osób bez zawodu*.
- **wśród rejestrujących się** na przestrzeni ostatnich czterech lat **niezmiennie trzy pierwsze** pozycje należą do zawodów : sprzedawcy, technika mechanika i asystenta ekonomicznego,. W kolejnych latach zmieniał się jedyne ich układ na czołowych

pozycjach: od dwóch lat napływa najwięcej bezrobotnych w zawodzie sprzedawcy, który wyprzedził zawód technika mechanika.

- zmniejszeniu uległy duże różnice w liczebności bezrobotnych zaliczonych do pierwszej trójki najpopularniejszych zawodów a liczebnością bezrobotnych z zawodami zajmującymi kolejne pozycje w rankingu. Przewaga utrzymała się tylko dla zawodu sprzedawcy (o 100 osób więcej w zawodzie niż w kolejnym zajmującym drugą pozycję na liście)
- w większości najpopularniejszych zawodów reprezentowanych przez rejestrujących się bezrobotnych w odniesieniu do minionego roku nastąpił spadek ich liczby, przy czym największy dotyczył: asystentów ekonomicznych, techników mechaników, ślusarzy, robotników gospodarczych, kucharzy, techników budownictwa, techników elektroników, techników żywienia i gospodarstwa domowego, robotników budowlanych
- wśród najpopularniejszych zawodów reprezentowanych przez „napływających „ bezrobotnych (więcej niż 20 rejestracji przez I-VI) wzrost do roku minionego dotyczył zawodów: sprzedawcy, szwaczki, krawca, pedagoga, robotnika pomocniczego w przemyśle przetwórczym, pracownika biurowego, technika rolnika. mechanika maszyn i urządzeń przemysłowych, technika technologii odzieży, kucharza małej gastronomii, kierowcy samochodu ciężarowego, ceramika wyrobów użytkowych i ozdobnych, specjalisty do spraw marketingu i handlu.
- **największy udział w strukturze ofert pracy mają oferty dla grup zawodowych: *Pracownicy przy pracach prostych, Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, Technicy i inny średni personel. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy***
- stopniowo maleje zapotrzebowanie na pracowników z grup: *Specjaliści i Pracownicy przy pracach prostych*
- **utrzymuje się duże zainteresowanie zatrudnieniem pracowników w zawodach: robotnika gospodarczego(tendencja spadkowa), pracownika administracyjnego, sprzedawcy, ogrodnika terenów zieleni, pracownika biurowego (z tendencją spadkową od dwóch lat), brukarza (stała tendencja wzrostowa), robotnika drogowego, robotnika budowlanego (tendencja wzrostowa), magazyniera (tendencja wzrostowa), szwaczki, sprzątaczkę, murarza (tendencja wzrostowa),pracownika ochrony mienia (duży wzrost w porównaniu do trzech minionych lat), kierowcy samochodu ciężarowego, pilarza ,kelnera, fryzjera**
- większość zawodów, jakie reprezentują bezrobotni to zawody nadwyżkowe a spadek **średniej miesięcznej nadwyżki podaży siły roboczej jest najczęściej wynikiem zmniejszonego „napływu”.**
- wśród zawodów o najwyższym średnim poziomie deficytu - podobnie jak w latach minionych - czołowe pozycje należą do *pracownika administracji i robotnika gospodarczego* (od trzech lat obserwuje się systematyczny spadek deficytu)
- najwięcej bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy grupowały zawody: sprzedawcy (237 osób w tym 94 % kobiet), asystenta ekonomicznego (133 osoby w tym 97 % kobiet), szwaczki i krawca (176 osób w tym 98 % kobiet), robotnika gospodarczego (73 osoby w tym 59 % kobiet), robotnika pomocniczego w przemyśle przetwórczym (62 osoby w tym 47 % kobiet), kucharza (59 osób w tym 97 % kobiet), ślusarza (54 osoby w tym 7 % kobiet), technika mechanika (51 osób w tym 18 % kobiet), ekonomisty (46 osób w tym 78 % kobiet), fryzjera (43 osoby - same kobiety), sprzątaczkę (42 osoby - same kobiety), tokarza (37 osób w tym 41 % kobiet), pracownika biurowego (35 osób w tym 97 % kobiet), ceramika wyrobów

użytkowych i ozdobnych (30 osób w tym 93 % kobiet , murarza (30 osób- sami mężczyźni),

- problem długotrwałego bezrobocia najbardziej dotyka najliczniejsze grupy zawodowe i kobiety.
- najwięcej ofert pracy pochodzi z sektorów: **Administracja publiczna i obrona narodowa ; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne**(tendencja spadkowa), **Budownictwo**(wzrost o ponad 50 % do roku minionego) **oraz Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego** (utrzymująca się tendencja wzrostowa).
- znaczny spadek liczby ofert towarzyszył sekcjom: **Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne; Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna**
- największa nadwyżka bezrobotnych w stosunku do ofert pracy dotyczy sekcji **Przetwórstwo przemysłowe** a nadwyżka ofert do liczby zarejestrowanych związana była z dwoma sekcjami: **Pośrednictwo finansowe i Ochrona zdrowia**.